

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Magda Krafková

**Notářské zápisy se zaměřením na notářský zápis s přímou
vykonatelností**

Diplomová práce

Olomouc 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Notářské zápisy se zaměřením na notářský zápis s přímou vykonatelností“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce i s poznámkami pod čarou má 102 089 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 10. 4. 2024

Poděkování

Ráda bych poděkovala JUDr. Ivetě Vankátové, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce, cenné rady a podněty, které mi při vypracování diplomové práce značně pomohly.

Obsah

OBSAH	4
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	5
ÚVOD	6
1 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ	8
1.1 DEFINICE NOTÁŘSKÉHO ZÁPISU	8
2 NOTÁŘSKÉ ZÁPISY OBECNĚ	11
2.1 NOTÁŘSKÝ ZÁPIS JAKO VEŘEJNÁ LISTINA	11
2.2 ZÁKONNÉ NÁLEŽITOSTI NOTÁŘSKÝCH ZÁPISŮ	12
3 NOTÁŘSKÉ ZÁPISY S PŘÍMOU VYKONATELNOSTÍ	19
3.1 DEFINICE NOTÁŘSKÉHO ZÁPISU S PŘÍMOU VYKONATELNOSTÍ	19
3.2 TYPY NOTÁŘSKÝCH ZÁPISŮ SE SVOLENÍM K VYKONATELNOSTI.....	20
3.2.1 <i>Typ podle § 71a odst. 1</i>	20
3.2.2 <i>Typ podle § 71a odst. 2</i>	22
3.2.3 <i>Typ podle § 71b</i>	24
3.2.4 <i>Společné prvky notářských zápisů s přímou vykonatelností</i>	26
3.2.5 <i>Definice vykonatelnosti</i>	26
4 NOTÁŘSKÝ ZÁPIS S PŘÍMOU VYKONATELNOSTÍ JAKO EVROPSKÝ EXEKUČNÍ TITUL	28
4.1 MECHANISMUS POTVRZENÍ EVROPSKÉHO EXEKUČNÍHO TITULU V OSŘ	29
4.1.1 <i>Podmínky potvrzení evropského exekučního titulu</i>	29
4.1.2 <i>Doložka</i>	29
4.1.3 <i>Výkon veřejné listiny, která byla opatřena doložkou o evropském exekučním titulu</i>	30
5 PŘEZKUM NOTÁŘSKÉHO ZÁPISU S PŘÍMOU VYKONATELNOSTÍ	32
5.1 ŽALOBA NA URČENÍ NEPLATNOSTI PODLE § 80 OSŘ	35
6 ODPOVĚDNOST NOTÁŘE ZA NOTÁŘSKÝ ZÁPIS	37
7 CENA NOTÁŘSKÉHO ZÁPISU SE SVOLENÍM K VYKONATELNOSTI	40
ZÁVĚR	41
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	45
MONOGRAFIE.....	45
ODBORNÉ ČLÁNKY	45
JUDIKATURA	46
PRÁVNÍ PŘEDPISY	46
SHRNUTÍ	48
ABSTRACT	48
KLÍČOVÁ SLOVA	49

Seznam použitých zkratk

OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
Nařízení	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky
Brusel I	Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
Notářský řád	Zákon č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti
Kancelářský řád	Předpis přijatý sněmem Notářské komory České republiky podle § 37 odst. 3 písm. m) zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, k němuž udělilo souhlas Ministerstvo spravedlnosti podle § 37 odst. 4 tohoto zákona, úplné znění po novele, přijaté sněmem Notářské komory České republiky 21. 6. 2022
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Exekuční řád	Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

Úvod

Notářské zápisy tvoří značnou část pracovní náplně všech notářů. V laické veřejnosti patří k nejznámějším typům notářských zápisů závět' a smlouvy o manželském majetkovém režimu, v případě obchodních korporací pak notářské zápisy o založení společností či o rozhodnutí společníků korporace. Notářské zápisy se svolením k přímé vykonatelnosti však patří k těm méně známým.

Zjednodušeně řečeno, jedná se o notářský zápis, ve kterém dlužník uzná svůj dluh vůči oprávněnému, notářský zápis dále obsahuje souhlas povinného s přímou vykonatelností. V praxi to znamená, že notářský zápis je přímo exekučním titulem, tedy není potřeba absolvovat nalézací řízení u soudu. Pro oprávněného je tak snazší domct se vymožení své pohledávky. Osobě povinného ze závazku to přináší jistotu, že je vše po právu, a to i díky nestrannosti notáře, který vlastně poskytuje jakýsi dozor při sepisování zápisu. V neposlední řadě pak tento institut znamená menší zatěžování justice, a to právě díky neabsolvování nalézacího řízení.

V této práci bych se ráda zaměřila na tento typ notářských zápisů blíže. Diplomová práce si jako hlavní výzkumnou otázku stanovuje otázku – zda a případně jaké existují rozdíly v náležitostech, které stanovuje zákon pro „klasické“ notářské zápisy a notářské zápisy s přímou vykonatelností, jakož i rozdíly mezi typy notářských zápisů s přímou vykonatelností navzájem. Další výzkumná otázka, která z první logicky vyplývá, je otázka, zda zákon při existenci chyb či nejasností stanovuje nějaké sankce a jak se tyto promítnou do vymáhání pohledávky. Vzhledem k právní úpravě problematiky bude jakousi podotázku tvořit otázka, a to jaký vliv má judikatura na obsah notářských zápisů a jak se staví k některým sporným otázkám, které v praxi vznikají. Na tyto otázky bych ráda v diplomové práci odpověděla. Jako nástroj k získání odpovědí na výzkumné otázky bude užita primárně výzkumná metoda srovnávání či také jinak „komparace“. Cílem diplomové práce je tedy srovnat tento typ notářských zápisů s ostatními, zjednodušeně řečeno s běžnými, notářskými zápisy. Porovnávání bude provedeno primárně skrze základní náležitosti. Neméně důležitým cílem diplomové práce je ucelit informace o tomto typu notářského zápisu, protože informace jsou roztržštěny do několika zdrojů. Primárním zdrojem jsou samozřejmě právní předpisy, ovšem existuje zde bohatá judikatura soudů, především pak Nejvyššího soudu, která judikovala základ pro pořízení každého notářského zápisu jako vykonatelného exekučního titulu.

Tento institut přibližuji prostřednictvím jednotlivých kapitol, které jsem se snažila poskládat tak, aby po jejich přečtení vytvořili komplexní shrnutí problematiky. První kapitola se zaměřuje na definici notářských zápisů obecně, což je podle mého názoru stěžejní pro celou práci, protože bez pochopení obecné části nelze navazovat informace získané v dalších kapitolách. Kapitola druhá pak bude věnovat pozornost notářským zápisům jako veřejným listinám, což je jedna

z nejzákladnějších vlastností notářských zápisů, a to díky povaze veřejných listin. Veřejné listiny jsou považovány za pravdivé, pokud není prokázán opak. Dále bude v této kapitole věnována značná část obecným náležitostem notářských zápisů. § 63 a násl. notářského řádu popisuje základní náležitosti, na kterých je nutné trvat, aby byla dodržena zákonná forma notářského zápisu. V případě, že náležitosti nebudou splněny, může to mít za následek neplatné právní jednání. V kapitole třetí bude vymezen notářský zápis s přímou vykonatelností. Vymezeny budou i jednotlivé typy tohoto druhu notářského zápisu, následně dojde k jejich komparaci. Dále jsou v této kapitole vymezeny speciální náležitosti, které velmi často stanovuje judikatura soudů, jejichž nedodržení má za následek, že se nejedná o exekuční titul a sepsání takového notářského zápisu by bylo prakticky zbytečné. Kapitola čtvrtá promítá vliv práva Evropské unie a zaměřuje se na notářský zápis s přímou vykonatelností, jenž má povahu evropského exekučního titulu, který byl zaveden Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 805/2004, který zavedl evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Pozornost bude věnována principu uznávání takových titulů a také nutným podmínkám a mechanismům potvrzování. Pátá a šestá kapitola nastíní možnosti přezkumu notářského zápisu a s tím související odpovědnost notáře. V sedmé kapitole bude v krátkosti zmíněna cena za notářský zápis s přímou vykonatelností.

Výše zmíněná témata budou podrobněji rozebrána a měla by čtenáři diplomové práce dát jasný a stručný popis notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti.

1 Základní vymezení

1.1 Definice notářského zápisu

Předtím, než se v mé diplomové práci budu věnovat notářským zápisům s přímou vykonatelností, shledávám jako vhodné vymezit obecnou úpravu notářských zápisů, která poslouží jako jakýsi pomyslný odrazový můstek pro pochopení celé jejich problematiky. Sepisování notářských zápisů je jednou ze základních činností notáře. § 2 zákona č. 358/1992 Sb., dále jen jako notářský řád, uvádí, že mezi výkon notářství zahrnuje sepisování veřejných listin o právních jednáních, osvědčování skutečností, prohlášení a také přijímání peněz a listin do notářské úschovy. Za veřejnou listinu je považován i notářský zápis, tato skutečnost je vymezena v § 3026 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., dále jako občanský zákoník. Sepisování notářských zápisů má, alespoň z mých osobních zkušeností, značný podíl na notářské činnosti, a patří k nemalé části pracovní náplně každé notářské kanceláře.

Pro opravdové pochopení problematiky notářských zápisů bychom nejdříve měli znát obecnou definici tohoto pojmu. Problematiku notářských zápisů řeší zákon č. 358/1992 Sb., notářský řád. Pojem notářský zápis popisuje § 62 a násl. notářského řádu, konkrétněji uvádí, že notáři sepisují o právních jednáních notářské zápisy. Tato definice sama o sobě, k pochopení pojmu nepostačuje. Lze pouze dovodit, že notářské zápisy sepisují notáři a dále, že se jedná o právní jednání. Zde je vhodné definovat obecně právní jednání, toto nám umožňuje § 545 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který uvádí, že právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran. Tuto definici doplňuje komentářová literatura takto: „*Jednání obecně představuje projev vůle jednajícího ve vnějším světě. Jen taková vůle, která je projevena, může mít z hlediska jiných osob nějaký význam.*“¹ Dále je třeba doplnit, že vůle musí být vážná, svobodná a prostá omylu a její projev musí být určitý a srozumitelný.² Notářský zápis je tedy jakýsi projev vůle účastníka zápisu, který činí ve vnějším světě, je dobrovolný, vážný a srozumitelný. Tyto požadavky jsou zde primárně proto, že obsah notářských zápisů může směřovat i proti třetím osobám, kterým by mělo být z notářského zápisu zcela zřejmé jakých osob se týká, co konkrétně upravují a jaké to má důsledky.

K dalším požadavkům, které činí notářský zápis platným, patří i skutečnosti uvedené v § 63 notářského řádu, který blíže specifikuje náležitosti notářských zápisů. Jak již bylo zmíněno, je důležité určit, kdo toto právní jednání činí, proto v písm. c) je požadavek základních údajů

---

¹ VLADIMÍR, BERAN. In: PETROV, Jan, VÝTISK Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2019, s. 605,

² Tamtéž.

o účastnících, jako je jméno, příjmení a další generálie. Dále dle téhož paragrafu musí zápis obsahovat časové údaje o sepsání listiny, označení notáře, který zápis provádí, údaj o prokázání totožnosti, schválení obsahu účastníky, jejich podpisy, v neposlední řadě pak otisk notářského razítka a podpis notáře. Zákon může stanovit i další povinné náležitosti. Náležitostem notářských zápisů bude věnována samostatná kapitola.

Co se týče úlohy notáře při sepisování notářského zápisu, vystupuje zde jako nestranný právní rádce stran. Musí být tedy při sepisování vždy objektivní a dbát nejlepšího zájmu obou stran.³ Zde si dovolím menší srovnání s advokáty, kteří vždy jednají pouze ve prospěch jedné strany, a to strany, která je advokátovým klientem. Díky této nestrannosti a snaze o co největší spravedlnost mezi stranami, má podle mého názoru notářský zápis jakési výsostné postavení mezi právními jednání, a lze jej zpochybnit pouze s velkými obtížemi.

Dále bych ráda nastínila výskyt notářských zápisů v právní úpravě, protože ač se může zprvu zdát, že notářské zápisy zaujímají v právní úpravě jen malou část, pravdou je, že se promítají napříč celým soukromým právem.

Občanský zákoník nejen na notářské zápisy odkazuje v §3026, jak již bylo zmíněno, ale v některých případech nařizuje užití formy veřejné listiny. Je tomu tak např. v §716 odst. 2, kdy tuto formu vyžaduje u manželských majetkových smluv nebo třeba v § 1582, kdy je tato forma nutná i pro sepsání dědické smlouvy.

Notářské zápisy se mohou sepisovat v různých situacích, proto jsou nadále podpůrně upraveny i v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a také v kancelářském řádu notářů, jemuž bude věnována větší pozornost v kapitole Zákonné náležitosti notářských zápisů. Co se týče občanského soudního řádu, ráda bych zmínila, alespoň pro mě, zajímavý notářský zápis, a to zápis podle § 78a, tedy notářský zápis zajišťující důkazní prostředky před zahájením řízení. Co se týče obsahu tohoto zápisu, komentářová literatura uvádí: „*V těchto zápisech notář nebo soudní exekutor osvědčují skutkové děje nebo stav věci, například splnění dluhu, stav nemovitostí, bytů a nebytových prostor, jestliže jimi mohou být prokázány nároky v řízení před soudem nebo jiným státním orgánem a jestliže se skutkový děj udál v přítomnosti notáře nebo exekutora nebo jestliže se notář nebo exekutor přesvědčil o stavu věci. Notář nebo soudní exekutor tak v zápise zaznamenají pouze své poznatky o skutkovém ději nebo o stavu věci tak, jak jej vnímali vlastními smysly, ale nikoliv stanoviska či hodnocení skutkového děje či stavu věci jiných osob.*“⁴ V zákoně o obchodních korporacích je v § 776 odst. 2 uvedeno, že pokud zákon užije slova veřejná listina, má na mysli notářský zápis, toho je využito

³JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 305.

⁴LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA Karel, SMOLÍK Petr, LEVÝ Jiří, DOLEŽÍLEK Jiří A KOL. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 403

například v § 147, jenž uvádí, že společenská smlouva může být měněna pouze dohodou všech společníků a tato dohoda musí mít podobu veřejné listiny. Jako další příklad bych uvedla § 241 odst. 1, který umožňuje dohodu o zrušení společnosti, a to ve formě veřejné listiny.

Z výše uvedeného mohu tedy pouze konstatovat, že notářské zápisy se opravdu prolínají napříč celým právem a jejich důležitost je doložena právě situacemi, ve kterých je zákon vyžaduje, a to také dokazuje jejich potřebnost v právním řádu.

2 Notářské zápisy obecně

2.1 Notářský zápis jako veřejná listina

Jak již bylo zmíněno v kapitole první, notářský zápis má podobu tzv. veřejné listiny. Definici veřejné listiny obsahuje NOZ v § 567, tedy: „*Veřejná listina je listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci nebo listina, kterou za veřejnou listinu prohlásí zákon; to neplatí, pokud trpí takovými vadami, že se na ni hledí, jako by veřejnou listinou nebyla.*“ Definici obsahuje také OSŘ, který definuje pojem veřejné listiny v § 134, konkrétně ji definuje takto: „*Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.*“ Jak popisuje konec tohoto paragrafu, jedná se o listinu, u které pokud není prokázán opak, hledí se na ni jako na pravdivou. Tato domněnka pravosti má v praxi za následek, že pokud proti účastníkovi svědčí veřejná listina, nepostačuje pouhé popření její pravosti, nýbrž účastník musí unést důkazní břemeno a musí vzbudit důkazy podložené pochybnosti o pravosti této listiny.⁵ Zjednodušeně řečeno veřejná listina je považována za pravou, dokud není prokázán opak. Tím se odlišuje od soukromé listiny, kdy je důkazní břemeno otočeno a ten z účastníků, který navrhuje soukromou listinu jako důkaz ve svůj prospěch, musí prokázat pravost takové listiny.⁶ Je tedy jasné, že veřejná listina bude vždy považována za důkaz s vyšší právní silou, oproti listinám soukromým.

Úlohou notáře při sepisování veřejných listin, potažmo notářských zápisů, je jakási garance veřejné víry, že se jedná o pravou a pravdivou listinu, dále této vlastnosti přispívá i fakt, že originál notářského zápisu, který je veřejnou listinou, je uložen ve sbírce notářských zápisů a tam je i archivován.⁷ To vše přispívá k větší právní jistotě notářských zápisů.

Aby však notářem sepsaný notářský zápis měl povahu veřejné listiny, musí splňovat všechny náležitosti, které stanoví zákon, ostatně jak uvádí § 6 notářského řádu. A *contrario* tedy pokud nejsou splněny všechny náležitosti, nejedná se o veřejnou listinu.

V případě nesplnění náležitostí je nutné rozlišovat mezi náležitostmi obsahu a náležitostmi formy, a také je důležité poměřovat významnost nesplněných náležitostí. Dřívější názor právních teoretiků se klonil spíše k přísnějšímu výkladu tohoto pravidla a požadoval naprostou úplnost náležitostí, ovšem dnešní doba tíhne spíše k mírnější verzi tohoto požadavku. Pokud tedy dojde k absenci některé z náležitostí, zkoumá se vždy její důležitost pro celek notářské listiny a dále se

⁵ HROMADA, Miroslav. In: SVOBODA Karel, SMOLÍK Petr, LEVÝ Jiří, DOLEŽÍLEK Jiří A KOL. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 653

⁶ Tamtéž.

⁷ KLEIN, Šimon. Veřejné listiny a jejich důkazní síla. *Ad Notam*, 2014, č. 4, s. 3-6

bere ohled i na celý kontext a konkrétní okolnosti. Mezi podstatné chybějící náležitosti by patřily ty náležitosti, bez kterých není možné individualizovat notářský zápis, účastníky, případně náležitosti, které tvoří podstatnou část notářského zápisu.⁸ V tomto případě by tedy listina nemohla být považována za veřejnou listinu a nenesla by sebou tak všechny výhody a následky, které jinak nabízí. Co se týče nedodržení formy notářského zápisu, zde je situace trochu odlišná. Judikatura dovodila, že pokud nelze kvůli nedostatku formy rozeznat, že se jedná o notářský zápis, nelze tuto listinu považovat za notářský zápis, a tudíž ani za veřejnou listinu.⁹

2.2 Zákonné náležitosti notářských zápisů

Náležitosti tvoří podstatnou součást perfektního notářského zápisu. Jak již bylo uvedeno v kapitole předcházející, mohou mít vliv na platnost či neplatnost celého jednání, což se významně promítá do principu právní jistoty, jenž má notářský zápis sebou přinést. Považuji tedy za vhodné k uchopení celé problematiky věnovat jednu kapitolu právě náležitostem.

Jako první, ne tak úplně náležitost, bych uvedla jazyk notářského zápisu. V § 58 notářského řádu je uvedeno, že se notářské zápisy sepisují v českém jazyce. Jedná se o pevně daný fakt, který se zdá být naprosto jasný a pravděpodobně nikdo by zde nehledal nějaký rozpor. K tomuto bych poznamenala, že tomu není tak dlouho, co byl povolen i jazyk slovenský. Přesněji byl v roce 2009 zákonem č. 7/2009 Sb. z § 58 vyřazeno, že notářské zápisy mohou být sepisovány i ve slovenském jazyce. Jedná se o projev rozdělení Česka a Slovenska na dva samostatné státy, kdy čl. 1 odst. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní republiky, ukládá, že ve veřejných listinách by se měla projevovat suverenita.¹⁰ Věta druhá pak doplňuje, že pokud notář sepisuje listinu s někým, kdo jazyk, jímž se sepisuje zápis, neovládá, postupuje se podle § 69. Toto však neplatí v případě listin o ověření. Ověření je samo o sobě specifický zápis, kdy notář neseписuje listinu „s někým“, nýbrž „o někom“, kdy sepisuje významné skutečnosti, které sám vnímá.¹¹ V případě, že osoba, s níž je sepisován notářský zápis, neovládá český jazyk připadá v úvahu přítomnost tlumočnicka. Zákon v § 69 notářského řádu nevyžaduje, aby se jednalo o tlumočnicka zapsaného do seznamu tlumočnicků, postačí i osoba, která prokáže své tlumočnické znalosti, ovšem je vždy třeba posuzovat každý případ zvlášť a využití tlumočnicka zapsaného do seznamu bude pravděpodobně lepší a jistější volbou.¹²

Následuje § 59, který v odst. 1 zakazuje používání zkratk, které nejsou všeobecně používány. Toto ustanovení dle mého souvisí s již zmíněnou srozumitelností notářských zápisů, což je jeden

⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3159/2010

⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2019, sp. zn. 21 Cdo 4385/2018

¹⁰ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 295.

¹¹ Tamtéž.

¹² Tamtéž.

ze základních předpokladů, protože se jedná o listinu, jenž může mít účinky vůči třetím stranám, kterým by mělo být zjevné čeho přesně se listina týká a neměly by vznikat pochybnosti o obsahu listiny. Se srozumitelností dále souvisí i další odstavec téhož paragrafu, jenž předepisuje povinnost pro zápis číslic v notářských zápisech, tedy vyžaduje psaní číslovek ve slovní podobě. Konkrétně se jedná o datum sepsání, výše peněžního plnění, délku lhůt, spoluvlastnické podíly, a dokonce i o číslování stránek listiny. V případě, že nebude splněn tento požadavek, nemá to, na rozdíl od náležitostí v § 63 odst. 1 notářského řádu, automaticky za následek nesplnění formy notářského zápisu. To ovšem neznamená, že důsledkem nedodržení uvedených požadavků, se nebude jednat o neplatné právní jednání, a to z důvodu nesrozumitelnosti nebo neurčitosti, vždy je potřeba posuzovat každý konkrétní případ zvlášť.¹³ Odstavec třetí téhož ustanovení pak komentuje podpisovou část zápisů. Popisuje zavedenou praxi, že notář podepisuje notářský zápis až po podpisu ostatních účastníků zápisu, dále ke svému podpisu připojí své úřední razítko. Otázkou tedy je, zda by nedodržení této posloupnosti mělo za následek neplatnost. Je potřeba zmínit, že podpisová posloupnost má vliv na okamžik, kdy je jednání perfektní. Pokud by byl dodržen zmíněný požadavek, byla by listina perfektní až podpisem notáře, pokud by notář podepsal notářský zápis jako první, byla by listina perfektní okamžikem, kdy by byla podepsána účastníky. Tak jako tak by došlo k platnosti notářského zápisu. Tento fakt potvrzuje i komentářová literatura, která uvádí, že forma bude splněna, pokud bude listina obsahovat všechny potřebné podpisy, lhostejno v jakém pořadí byly učiněny.¹⁴ Navíc i judikatura Nejvyššího soudu, tedy v případě závětí, hovoří zcela jasně, tedy že pokud notář podepíše notářský zápis o závěti dříve než účastník, neznamená to nedostatek formy, a tudíž neplanost závěti.¹⁵

Následuje § 63 notářského řádu, který tvoří jakýsi základ náležitostí notářských zápisů. V odstavci prvním je vyjmenováno vše, co se za základní náležitosti považuje, tedy každý notářský zápis musí obsahovat: místo, den, měsíc a rok právního jednání, údaje o notáři, který daný zápis sepisuje, osobní údaje účastníků a jiných přítomných osob, ať už se jedná o osoby fyzické nebo právnické, prohlášení o způsobilosti samostatně jednat, dále je nutno uvést údaj o tom, že notáři byla prokázána totožnost přítomných osob, samozřejmě podstatnou náležitostí je i napsání obsahu zápisu, a že tento obsah byl účastníkům přečten a následně schválen, v neposlední řadě pak nesmí chybět podpisy a otisk úředního razítka. Písmeno j) pak připouští další náležitosti, které stanoví zákon, protože každý typ notářského zápisu sebou nese svá určitá specifika.

---

¹³ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 296

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3159/2010

Co se týče místa, dnu, měsíce a roku právního jednání, ráda bych je blíže specifikovala. Místem se rozumí místo, kde byl notářský zápis sepsán, konkrétněji se jedná o místo, kde došlo k podpisům zápisu, protože právě tím je každý notářský zápis dokončen. Zákon však neudává, jak moc podrobně má být místo popsáno, postačí tedy pouze název obce, kde byl zápis vyhotoven, ovšem pro možné budoucí spory je rozhodně lepší tento údaj co nejvíce specifikovat. Dnem, měsícem a rokem se rozumí datum vyhotovení zápisu, kdy za vyhotovený se považuje notářský zápis, který obsahuje všechny zákonné náležitosti, a to včetně podpisů.¹⁶

Co se týče údaje o notáři, zde postačí jeho jméno a příjmení. Notářský zápis může být sepsán i notářským kandidátem či zástupcem notáře, v takovém případě uvede kandidát své celé jméno a příjmení, taktéž uvede jméno a příjmení notáře, kterého zastupuje a skutečnost, že zápis vyhotovil jako zástupce tohoto notáře. Jako sídlo notáře pak stačí uvést opět pouze obec.¹⁷ Realie osob, které jsou na sepisu notářského zápisu zúčastněny, ať už jako účastníci, či třeba tlumočníci, je nutno uvádět osobní údaje z toho důvodu, že tyto osoby musí být jasně rozeznatelné. Proto je potřeba uvádět vždy jméno a příjmení dané osoby, datum narození a místo pobytu. V případě pobytu je v první řadě myšleno místo trvalého pobytu, jak jej má osoba uveden v občanském průkazu, ovšem pokud tato osoba prohlásí, že její skutečné bydliště je jiné, má prohlášení osoby přednost před stavem zapsaným v dokladu.¹⁸

Dále je třeba specifikovat osobu účastníka. Jak napovídá označení této osoby, jedná se o osobu, která má na notářském zápisu nějakou účast. Ovšem je nutno rozlišovat účast při sepisování a účast na notářském zápise. Osoba, která se účastní sepisování může být i třeba tlumočník nebo svědek, to z nich však nedělá účastníky, protože v zápise právně nejednají. Proto účastníkem je pouze osoba, která právně jedná. Typicky se může jednat o osobu, která zakládá obchodní společnost, či kupujícího v případě kupní smlouvy. Existuje však i možnost, že notářský zápis žádného účastníka nemá, a to v konkrétně v případě notářských zápisů o osvědčování. Zde totiž notář osvědčuje skutečnosti, které sám vnímá.¹⁹

Každý účastník musí být pro konkrétní jednání plně svéprávný, což musí vždy notář zkoumat. Svéprávnost musí odpovídat definici uvedené v občanském zákoníku. Notářský zápis musí vždy obsahovat takové prohlášení účastníka, ten tak může učinit ústně před notářem, což sebou může vést různá úskalí, nebo nejčastěji je užito písemné prohlášení, které má nejčastěji formulaci „Účastníci prohlašují, že jsou způsobilí samostatně právně jednat v rozsahu právního jednání,

---

¹⁶ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 313.

¹⁷ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 314.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Tamtéž.

o kterém je notářský zápis.“ Podpisem notářského zápisu pak účastník tento výrok stvrdí. Tato náležitost má předcházet možnosti prohlášení zápisu za neplatný, a to z důvodu omezené svéprávnosti účastníka k právním jednáním. Pokud by snad účastník odmítl učinit tento výrok, pak má notář povinnost odmítnou sepsat notářský zápis, kterou mu udává § 53 odst. 1 písm. a), protože by tento úkon byl v rozporu se zákonem. Pod toto ustanovení bychom mohli podřadit i případ, že má notář pochybnosti o svéprávnosti účastníka, v tomto případě je opět povinen odmítnou úkon provést, a to i při malé pochybnosti.²⁰ Novela občanského zákoníku zavedla pouze možnost omezení svéprávnosti pro určité úkony, nelze tedy osobu zbavit svéprávnosti v celém rozsahu.²¹ V případě, že osoba je omezena ve svéprávnosti, ovšem nevztahuje se toto omezení na úkon, o kterém pojednává notářský zápis, pak notář daný zápis uskuteční. Musí si však od účastníka vyžádat pravomocný rozsudek soudu, aby mohl posoudit, zda je pro daný úkon svéprávný. Pokud by však účastník odmítl poskytnout takový rozsudek, pak má notář povinnost odmítnout provést takový úkon, což je opět uvedeno v § 53 odst. 1 písm. a).²²

Následuje povinnost notáře zaznamenat do sepisované listiny údaj o tom, že mu byla prokázána totožnost osob, případně u právnických osob prokázání existence takového subjektu. Tento bod úzce souvisí s § 64 odst. 1, jenž udává povinnost prokázat se platným úředním dokladem, nejčastěji se bude jednat o občanský průkaz, a to v případě, že notář nezná tyto osoby osobně.²³ Zde je patrné, že notář není povinen totožnost sám aktivně zjišťovat, nýbrž osoby, které jsou na notářském zápisu zúčastněny jsou povinny prokázat svoji totožnost. Pokud by notář znal na příklad svědky osobně, postačí pouze, pokud toto zaznamená do zápisu, že se jedná o osoby jemu osobně známé. Pokud se osoba neprokáže, ovšem má dva svědky totožnosti, musí tito dva svědci prohlásit, že účastníka znají a jeho totožnost potvrzují. V tomto případě musí notářský zápis obsahovat jejich prohlášení, že účastníka znají osobně. Ke splnění této náležitosti není nutné uvádět, jakým způsobem byla totožnost prokázána, je ovšem více než vhodné uvést, z jakého úředního dokladu notář vycházel, a to buď záznamem ve spisu, případně kopie takového dokladu, která bude ve spisu založena.²⁴ Právnická osoba může prokázat svoji existenci výpisem z veřejného rejstříku, typicky se bude jednat o výpis z obchodního rejstříku.²⁵ V případě, že osoba odmítne prokázat notáři svoji totožnost, nebo u právnických osob svoji existenci, je notář dle § 64 odst. 3

---

²⁰ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 314.

²¹ HROMADA, Miroslav, ŠÍMA, Alexander. Praktické otázky omezení svéprávnosti. *Soudní rozhledy*, 2015, č. 4, s. 122.

²² JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 317.

²³ Tamtéž, s. 329.

²⁴ Tamtéž, s. 319.

²⁵ Tamtéž, s. 330.

povinen odmítnout sepsat notářský zápis o právním jednání. Tyto povinnosti se však týkají pouze osob, které jsou buď účastníky, svědky, tlumočníky, zástupci či důvěrníky, pokud se jedná o osoby, které jsou u sepsu zápisu pouze přítomny, nemusí se notáři nijak prokazovat.²⁶

Co se týče obsahu notářského zápisu, jedná se zjednodušeně o právní jednání, tedy o projev vůle daného účastníka. Notář poté, co zjistil vůli účastníka, ji zaznamená do konceptu notářského zápisu, jenž účastníci následně schválí, a tím se stává zápis projevem jejich vůle.²⁷ Zde je potřeba vypíchnout již zmíněnou úlohu notáře, a to vystupovat zcela nestranně a pokusit se o dosažení vzájemné výhodnosti pro všechny účastníky, to však nestaví notáře do role mediátora či soudce, platí, že účastníci již k notáři přišli s vytvořenou dohodou, notář zde spíše pouze dohlíží.²⁸

Schválení zápisu pak znamená, že účastníci souhlasí se zněním notářského zápisu, a že se jedná o jejich vůli. Po sepsání obsahu listiny mají účastníci právo, aby se s konečným zněním notářského zápisu seznámili. Existují dvě varianty, jak to mohou provést, buď bude zápis přečten před účastníky notářem, popřípadě si účastníci tento zápis mohou přečíst sami. Zákon neudává, která varianta je ta správná, je však vhodné, aby tato forma byla v listině zaznamenána. V případě, že notář nahlas přečte konečné znění zápisu, nevylučuje to, aby si jej účastníci následně přečetli i sami.²⁹ Při schvalování je nutné, aby účastník projevil navenek, že s tímto zněním zápisu souhlasí, neexistuje zde žádná konkrétní forma, musí být však jasně a srozumitelně projevováno, že s tím souhlasí. Na příklad se může jednat o pouhé „ano“ na dotaz notáře, zda s tímto zněním notářského zápisu souhlasí, případně může být projevováno i konkludentně, a to třeba kývnutím hlavou. Následně notář vystupuje ve své osvědčovací roli, protože verifikuje, že zápis byl schválen účastníky. Může se zprvu zdát, že tato náležitost je nadbytečnou, ovšem právě ta posiluje důkazní sílu veřejné listiny. Pokud by účastník se zněním zápisu nesouhlasil, musí jej notář odmítnout dokončit, nemůže jej tedy předložit k podepsání, protože notářský zápis nesplňuje všechny náležitosti, které udává zákon.³⁰

Jako poslední náležitostí je pak podpis, a to všech účastníků a notáře. Pokud by listina nebyla podepsána, nelze ji považovat za notářský zápis a daný projev vůle, který obsahuje, by nebyl vůbec učiněn. Tento následek by nastal i v případě, že by listinu nepodepsal, byť jen jeden z účastníků. Dle § 59 odst. 3 by nemohl listinu podepsat ani notář, protože listina nesplňuje zákonem požadované náležitosti. Podpis účastníka nemůže nahradit ani jeho prohlášení, že listinu schvaluje, nebo vytištění jeho jména. Zákon neuvádí, že podpis musí být vlastnoruční, ovšem toto lze chápat

²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2016, sp. zn. 21 Cdo 1717/2016

²⁷ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 322.

²⁸ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 322.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž, s. 322.

tak, že zákon připouští, aby byl zápis podepsán protézou, nohou či ústy. Podpis musí být vždy označen minimálně příjmením této osoby, podpis nemusí být čitelný. Za podpis nelze považovat vlastní znamení, jenž připouští § 563 odst. 3 NOZ. V případě právnických osob je vždy potřeba uvedení názvu firmy a osoby, která za ni jedná, a ta musí připojit na listinu svůj podpis.³¹

K možnosti stanovení dalších náležitostí komentářová literatura uvádí, že náležitosti uvedené v předchozích odstavcích jsou povinné pro všechny notářské zápisy, písmeno j) pak umožňuje stanovit další náležitosti, které se však budou týkat jen některých notářských zápisů o právních jednáních jež jsou stanoveny v jiných částech zákona. Toto neurčité uvedení možnosti dalších náležitostí je podstatné pro zamezení výkladu, který by z každé listiny, která splňuje všechny tyto náležitosti dělal notářský zápis, a tedy že nesplnění dalších náležitostí stanoveným tímto zákonem by nemělo vliv na posouzení, zda se jedná o notářský zápis. Tyto další náležitosti však mohou být stanoveny pouze v notářském řádu, nikoli v jiném zákoně.³²

V této části diplomové práce je důležité zmínit i existenci tzv. „kancelářského řádu“. Jedná se o předpis přijatý sněmem Notářské komory České republiky, kterému je tato povinnost stanovena v § 37 odst. 3 písm. m) notářského řádu. Jedná se o předpis, který stanovuje notáři konkrétní povinnosti, které je povinen plnit při výkonu svého úřadu. Předpis stanovuje povinnosti spojené na příklad s označením místa úřadu, s pracovníky notáře, s podepisováním a vyhotovováním listin, ale také vedené sbírky listin (sem patří i notářské zápisy) a vydávání stejnopisů notářských zápisů. Jako příklad je § 11 kancelářského řádu, který v druhém odstavci zakazuje, aby bylo dodatečně do notářského zápisu cokoli doplňováno či opravováno, dále je zde stanoveno, aby velikost písma na konečném vytištěném výstupu byla alespoň 2 mm. Mezi další náležitosti pak v odstavci třetím stanovuje, jak má být notářský zápis, který sestává z více listů, svázán. Je zde povinnost svázat listy šňůrkou, která následně vytvoří uzel, jenž je potřeba překrýt lepkou. Tato lepka obsahuje označení notáře, dále je potřeba, aby částečně byla překryta úředním razítkem notáře. Důležité pro identifikaci notářského zápisu je i povinnost stanovena v pátém odstavci téhož paragrafu, tedy označení „NZ“, kterému je přiřazeno pořadové číslo a rok, ve kterém byl zápis sepsán (př. NZ 33/2023). Z důvodu, že kancelářský řád v § 18 odst. 1 stanovuje povinnost, aby notářský zápis byl trvale uschován ve sbírce notáře, respektive v jeho kanceláři, je potřeba vydat účastníkům kopii notářského zápisu, tzv. stejnopis. Stejnopisy jsou stejně jako originály veřejnými listinami, jak stanovuje § 11 odst. 1 kancelářského řádu. Důvodem pro uchovávání zápisů ve sbírce notáře je, aby bylo vždy možné zjistit jejich obsah a případně z nich vydat další stejnopis. Každý stejnopis musí obsahovat nadpis „STEJNOPIS“ a je povinností dle § 11a odst. 1, aby došlo i k vydání

---

³¹ JINDŘICH, Miloslav. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 323-324.

³² Tamtéž. s. 325.

elektronického stejnopisu, a to ve formátu PDF. Tento postup se však neuplatní u notářského zápisu, kterým se pořizuje závět'. V případě závěti stanovuje § 91 odst. 3 notářského řádu výjimku a je zakázáno vydávat stejnopisy, a to jak papírové, tak elektronické. Naopak dává účastníku možnost požádat notáře o jednoduchý opis.

3 Notářské zápisy s přímou vykonatelností

3.1 Definice notářského zápisu s přímou vykonatelností

V této části diplomové práce se zaměřím na stěžejní téma této práce. Notářský zápis s přímou vykonatelností, případně notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, je speciální typ notářského zápisu. Tento typ notářských zápisů je ukotven v § 71a - § 71c notářského řádu. Velmi zjednodušeně se jedná o notářský zápis, kdy věřitel sepíše s dlužníkem listinu, která potvrzuje existenci dluhu mezi nimi a v případě, že dlužník nesplní tento dluh, pak se notářský zápis stává přímo exekučním titulem. V praxi se jedná o listinu, která upevňuje postavení věřitele, a hlavně významně zkracuje případné vymáhání pohledávky, protože zde není potřeba absolvovat nalézací řízení.³³ Na to logicky navazuje i menší zatěžování soudů.

Co se týče historie těchto notářských zápisů, nejedná se o žádnou novinku, kterou by přinesla až novější legislativa. Původ má tento typ zápisu už v roce 1871, kdy byl zaveden nový řád notářský, který umožňoval sepisování notářských zápisů s tzv. exekuční doložkou. Původní ministerský zápis neobsahoval výslovné svolení dlužníka k vykonatelnosti, toto bylo přidáno až v legislativním procesu, a to pozměňovacími návrhy poslanců Říšské rady. Následně 21. 08. 1949 došlo ke zrušení notářského řádu z roku 1871 a byl přijat zákon č. 201/1949, který tento institut naprosto vypustil, a to na dlouhých 40 let. K navrácení této úpravy došlo až v roce 1991, kdy došlo k novelizaci občanského soudního řádu, jenž uváděl notářský zápis se svolením k vykonatelnosti jako titul pro výkon rozhodnutí. Notářský řád však tento institut neupravoval. Do notářského řádu se zpět dostal až v roce 2001, kdy ustanovení § 71a až § 71c koncipovala notářský zápis se svolením k vykonatelnosti jako procesní dohodu oddělenou od hmotněprávního titulu, což se významně odlišovalo od úpravy z roku 1871. Dnešní podobu dostal tento institut až novelou z roku 2009, která se primárně inspirovala v úpravě z roku 1871 a dále úpravou německou. Od té doby rozeznáváme tři druhy notářských zápisů s přímou vykonatelností.³⁴

Pro pochopení tohoto institutu a jeho důsledků je vhodné definovat „co je to vlastně exekuční titul“. To, že tento typ notářského zápisu je exekučním titulem, je upraveno v § 274 odst. 1 písm. e). Exekuční titul je základní předpoklad pro vedení exekuce. Takovým titulem může být listina, kterou vydal orgán nadaný rozhodovací pravomocí a obsahuje uložení povinnosti k plnění, nebo listina, ve které dlužník převzal tuto povinnost a souhlasil s nuceným výkonem, pokud včas danou povinnost nesplní. Druhá část věty samozřejmě popisuje notářský zápis s přímou vykonatelností. Nutno podotknout, jak vyplývá z tohoto rozdělení, že notářský zápis s přímou vykonatelností není

---

³³ SVOBODA, Karel. Exekuce na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. *Právní rozhledy*, 2018, č. 6, s. 206-210.

³⁴ HÖNIG, Ondřej. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti jako exekuční titul. *Komorní listy*, 2018, č. 4, s. 22.

rozhodnutím, nemůže tedy mít účinky, které zákon s tímto spojuje. Všechny exekuční tituly musí splňovat požadavky tzv. materiální i formální vykonatelnosti. Materiálně tak musí vždy obsahovat přesnou specifikaci osoby z titulu oprávněné a osoby z titulu povinné, dále konkrétní označení obsahu práva a odpovídající povinnost, která má být vymožena, také rozsah vynučené povinnosti a lhůtu k plnění.³⁵ Formální vykonatelnost je pak nutno odlišit od právní moci, protože formální vykonatelnost má za důsledek možnost nuceně vykonat rozhodnutí v exekučním řízení.³⁶ Judikatura stanovuje, že notářský zápis s přímou vykonatelností je formálně vykonatelný uplynutím doby plnění.³⁷

3.2 Typy notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti

Jak již bylo zmíněno, rozeznáváme tři druhy těchto zápisů, tedy notářský zápis s přímou vykonatelností podle § 71a odst. 1, dále § 71a odst. 2 a poslední podle § 71b. Každý zápis sebou přináší svoje specifika, hlavně co se náležitostí týče, proto je vhodné každý zvlášť popsat.

3.2.1 Typ podle § 71a odst. 1

Notářský řád v § 71a odst. 1 popisuje tento typ notářského zápisu takto: „Notářský zápis o právním jednání, ve kterém se účastník zaváže splnit peněžitý dluh vyplývající ze zakládaného závazkového právního vztahu právním jednáním, o kterém je notářský zápis, může obsahovat svolení zavázaného účastníka, aby byl podle tohoto zápisu nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní. Obsahem právního jednání, o kterém je takový notářský zápis, musí být i výše dluhu a lhůta pro plnění.“ Ustanovení upravuje právní jednání, které závazkový právní vztah zakládá. Z toho plyne, že se musí jednat minimálně o dvoustranný právní úkon, ve kterém „proti sobě“ budou stát osoba povinná a osoba oprávněná ze závazku. Typicky se bude jednat o kupní smlouvu, smlouvu o úvěru či zápůjčce. Co je ovšem podmínkou, tento typ notářského zápisu musí vždy v závazku obsahovat nějaké peněžité plnění, tím se odlišuje od ostatních zápisů s přímou vykonatelností.³⁸

Jak již bylo nastíněno, tento typ notářských zápisů má svoje zvláštní náležitosti, které musí být splněny, jinak se nejedná o platné právní jednání. Tento druh notářského zápisu v praxi nahrazuje nalézací řízení soudu, proto je při sepisu této listiny velmi důležité, aby splňoval všechny obecné formální náležitosti, ale i ty zvláštní. Tedy zjednodušeně řečeno, musí být splněny náležitosti, které

---

³⁵ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád. 5. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 279–280.

³⁶ Tamtéž, s. 322.

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 477/2007

³⁸ BUREŠ, Jan. Notářský zápis se svolením k přímé vykonatelnosti. *AD Notam*, 2013, č. 2, s. 29.

udává § 63 a násl. notářského řádu a zároveň náležitosti, které nařizuje § 71a odst. 1. Co se týče obsahu, ten musí být vždy určitý, přesný a srozumitelný, aby se zamezilo různému výkladu.³⁹

Zvláštní náležitosti tohoto typu zápisu jsou primárně stanoveny v bohaté judikatuře českých soudů.

Zvláštními náležitostmi se rozumí stanovení přesné výše pohledávky a doba plnění. Výše pohledávky znamená přesný obsah a rozsah plnění, které má osoba povinná poskytnout osobě oprávněné.⁴⁰ Zde vyvstávají otázky, a to na konkrétnost této výše. V praxi bývá totiž často možnost čerpání úvěru do maximální výše, ovšem nemusí být tato částka vyčerpána celá. Touto otázkou se již v roce 2003 zabýval Nejvyšší soud, jenž dovodil, že pouhé stanovení maximální hranice úvěru, není dostačující pro splnění náležitosti určení výše pohledávky a není tak tento notářský zápis materiálně vykonatelným exekučním titulem.⁴¹ Z toho vyplývá, že notářský zápis musí obsahovat přesně stanovenou výši úvěru, nikoliv formulaci „až do výše...“, nabízí se zde však otázka, zda v případě, že povinný nevyčerpá úvěr celý, není tento zápis exekučním titulem. Jednoduše – jedná se o exekuční titul. Potřebné skutečnosti jsou totiž splněny, máme zde platnou smlouvu o úvěru, věřitel poskytl sjednané prostředky a byl připraven je poskytnout ve sjednané výši.⁴² Dále vyvstává otázka, zda předmětem plnění může být i příslušenství jistiny, tedy úroky či úroky z prodlení a dále také smluvní pokuta. Judikatura dovodila, že pokud chceme, aby společně s jistinou byl vykonatelný i běžný úrok, musí být v notářském zápise dostatečně specifikován. Ze zápisu musí být patrné z jaké jistiny se úrok stanovuje, v jaké výši a od jakého měsíce a roku se úroky splácí. U výše úroků je dostačující, pokud je v notářském zápise stanoven vzorec, kterým se daný úrok počítá. U stanovení počátku úroků pak často nelze konkrétně určit den, kdy byl úvěr čerpán, proto se zde použije rozvazovací podmínka a odkáže se pouze na den prvního čerpání. Takto specifikovaný den však v praxi může být stále problematický.⁴³ Co se týče úroku z prodlení a smluvní pokuty, zde bylo judikováno, že je třeba v notářském zápise speciálně určit dobu, do které se povinný zavázal platit smluvní pokutu, jakožto závazek, který zajišťuje primární peněžitou pohledávku.⁴⁴ Dále bylo judikováno, že pouhé stanovení „do zaplacení“ u úroku z prodlení, není řádným určením doby plnění, leda by byla v obdobné konstrukci stanovena povinnost zaplatit též smluvní pokutu.⁴⁵ S tímto názorem se však plně neztotožnil Ústavní soud,

³⁹ BERNARD, Pavel. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 364.

⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 31 Cdo 2184/2013

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2004, sp. zn. 20 Cdo 2685/2003

⁴² MAREŠOVÁ, Michaela, BLÁHA, Roman. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti. *AD Notam*, 2006, č. 3, s. 79.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2737/2004

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 20 Cdo 3288/2006

který ve svém nálezu zdůraznil, že automatické aplikování „neurčitosti“ při stanovení doby plnění formulkou „do zaplacení“ je v rozporu s ústavněprávními požadavky respektu k autonomii vůle. Pokud je tedy možné určit den plnění z obsahu notářského zápisu, jednalo by se v takovém případě o extrémní formalismu.⁴⁶ Princip autonomie vůle vyplývá z povahy soukromého práva a přednost by vždy měl mít takový výklad, jenž nezakládá neplatnost smlouvy, o to více v případech, kdy je možné pomocí výkladu dojít k oběma závěrům, tedy k platnosti i neplatnosti.⁴⁷ Pozdější judikatura pak dále přidala k vymezení úroku z prodlení, že postačí užití slova „zákonný“, a to pro stanovení rozsahu a data, od kterého má dlužník povinnost platit úrok z prodlení, jedná se tedy o přesné, určité a srozumitelné stanovení.⁴⁸ V tomto případě se tedy jedná o materiálně vykonatelný notářský zápis.

Dalším již zmíněným specifíkem je určení doby plnění. V notářském zápise je potřeba přesně stanovit dobu, do které musí povinná osoba poskytnout předmět plnění osobě oprávněné, a tím tedy vymežit dobu, po jejímž marném uplynutí může osoba oprávněná navrhnout u soudu nařízení výkonu rozhodnutí, tedy exekuci.⁴⁹ Tato doba musí být stanovena vždy do budoucna, v případě, že se by účastníci zápisu rozhodli sepsat tuto listinu až po splatnosti závazku, musí dohodnout novou lhůtu splatnosti.⁵⁰

Notářský zápis s přímou vykonatelností musí dále obsahovat prohlášení povinné osoby, že svoluje, aby v případě, že nesplní sjednanou povinnost nastal výkon exekuce. Toto svolení se vztahuje pouze na případ, že to, k čemu se povinný zavázal, nesplní řádně a včas. Tento projev vůle má vzhledem k tomu, že jeho účelem je exekuční titul, procesněprávní povahu.⁵¹

Dalším požadavkem je, aby v notářském zápise se svolením k vykonatelnosti byla dohoda mezi osobou povinnou a osobou oprávněnou, tomuto požadavku lze vyhovět tím, že jedinými účastníky daného zápisu budou právě tyto osoby, případně lze, aby notářský zápis sepsala pouze jedna z nich a druhá osoba k tomuto zápisu přistoupí.⁵²

3.2.2 Typ podle § 71a odst. 2

Notářský řád popisuje tento typ následovně: „Notářský zápis o právním jednání, kterým je uznání peněžitého dluhu, může obsahovat svolení zavázaného účastníka, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis

⁴⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. III.ÚS 3347/12

⁴⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 3. 8. 2011, sp. zn. II. ÚS 3381/10

⁴⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 1320/16

⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 31 Cdo 2184/2013

⁵⁰ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád. 5. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 287.

⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 31 Cdo 2184/2013

⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98

exekucním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní. Obsahem právního jednání, o kterém je takový notářský zápis, musí být vedle výše dluhu, označení právního důvodu dluhu a osoby věřitele také lhůta pro zaplacení dluhu a povinnost účastníka zaplatit dluh ve lhůtě.“ Jedná se o notářský zápis, v němž dlužník jednostranně uznává svůj peněžitý dluh vůči věřiteli. V praxi je tento typ zápisu nejčastěji využíván bankami, popřípadě jinými úvěrovými institucemi. Není zde však nutnost součinnosti bank při sepisu tohoto zápisu, postačí pouze aktivní jednání dlužníka, protože jak již bylo zmíněno, jedná se o jednostranný právní úkon ze strany dlužníka. Proto tento notářský zápis má pouze jednoho účastníka. Stejně jako u přechozího typu, i zde se může jednat pouze o peněžitou pohledávku a dlužník zde musí prohlásit, že v případě, že řádně a včas nesplní, je daný notářský zápis vykonatelný a je tedy exekucním titulem.⁵³ Zde však platí, že neurčitost uznání dluhu má za následek i neurčitost (a tedy neúčinnost) doložky o vykonatelnosti, ovšem neurčitost doložky nevede k neplatnosti uznání dluhu.⁵⁴ Naopak rozdílem oproti typu podle odstavce prvního, je povinnost, aby závazkový právní poměr existoval již v době sepisování notářského zápisu. To je nejzásadnější rozdíl mezi těmito druhy notářských zápisů s přímou vykonatelností, v případě typu prvního se závazkový vztah teprve zakládá, zde již závazkový vztah existuje a pouze dochází k jednostrannému uznání dluhu.⁵⁵ V případě, že je potřeba tento závazkový právní poměr modifikovat, musí strany závazku nejdříve uzavřít dodatek, ve kterém upraví práva a povinnosti. Teprve až po splnění tohoto požadavku může dojít k sepsání notářského zápisu o uznání dluhu.⁵⁶

K dalším povinným náležitostem, které musí tento typ notářského zápisu obsahovat patří i uvedení výše dluhu, označení právního důvodu dluhu a osoby věřitele, dále potom i lhůta pro zaplacení dluhu a povinnost účastníka zaplatit dluh ve lhůtě.⁵⁷ Dluh musí být v notářském zápisu jednoznačně identifikován, a to tak, aby nebyl zaměnitelný s jiným dluhem. V tomto případě se vychází z § 2053 občanského zákoníku, kde je uvedeno, že dluh musí být uznán co do výše i do důvodu. Lhůta pro zaplacení dluhu musí být uvedena pouze z důvodu vykonatelnosti, nemá tak vliv na hmotněprávní ujednání mezi dlužníkem a věřitelem. Lhůta uvedená v notářském zápise však nebude mít vliv z hlediska dalších nároků, jako na příklad úroky z prodlení a smluvní pokuty, pro ty je rozhodující doba uvedená v právním jednání věřitele a dlužníka, notářským zápisem

---

⁵³ BUREŠ, Jan. Notářský zápis se svolením k přímé vykonatelnosti. *AD Notam*, 2013, č. 2, s. 29.

⁵⁴ SVOBODA, Karel. Exekuce na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. *Právní rozhledy*, 2018, č. 6, s. 206-210.

⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. 20 Cdo 1397/2017

⁵⁶ HÖNIG, Ondřej. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti jako exekucní titul. *Komorní listy*, 2018, č. 4, s. 22.

⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. 20 Cdo 1397/2017

nemůže dojít k její změně. V případě takto rozdílných dob je vhodné, aby byla dohodnuta změna hmotněprávního titulu, na jehož základě došlo k uznání dluhu.⁵⁸

I v tomto případě platí, že kromě speciálně stanovených náležitostí musí tento typ notářského zápisu splňovat i náležitosti uvedené v § 63 a násl. notářského řádu.

3.2.3 Typ podle § 71b

Definice třetího typu notářského zápisu s přímou vykonatelností je obsažena, jak název této podkapitoly napovídá, v § 71b notářského řádu, přesněji zní: „*Notář sepíše na žádost notářský zápis o dohodě, kterou se účastníci zaváží splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní.*“ Jak vyplývá z uvedeného, jedná se o notářský zápis, který vyplývá ze závazkového právního vztahu, z toho můžeme vyvodit, že v tomto případě se předpokládá existence závazkového vztahu mezi dlužníkem a věřitelem. Hlavním rozdílem oproti předchozím typům je, že pohledávka, na kterou se vykonatelnost vztahuje, nemusí být peněžitá. Může se jednat o povinnost věc vydat či dodat, případně i vyklidit nemovitost.⁵⁹ Vyklizení nemovitosti je zde však trochu problematický prvek, na který se ve svém usnesení zaměřil Nejvyšší soud, který judikoval, že tento typ notářského zápisu dopadá pouze na závazkové vztahy a nelze, aby jeho předmětem byla ochrana vlastnického práva. Takovou ochranou vlastnického práva je i povinnost vyklidit nemovitost užívanou bez právního důvodu. Užívání nemovitosti bez právního důvodu, kdy je evidentní, že zde neexistuje závazkový vztah nebo již takový vztah skončil, je tedy zásahem do vlastnického práva a je třeba se ochrany domáhat prostřednictvím tzv. vlastnickou žalobou, nikoli využít notářský zápis a domáhat se na základě toho exekuce.⁶⁰ Pokud tedy nastane situace, že nájem bytu již skončil, nemůže vlastník nemovitosti a nájemce sepsat notářský zápis o vyklizení, protože v té době již závazkový vztah neexistuje. Soud tím tedy vlastně zamezil tomu, aby se nájemce a vlastník domluvili čistě mezi sebou, jediné řešení nastalé situace vidí pouze ve využití vlastnické žaloby a schvaluje tak pouze „soudní cestu“. Otázkou je, zda toto tvrzení není zcela proti účelu normy. Dle mého názoru je právě onen účel v tom, že si strany sjednají určitý závazek a postaví ho najisto (nájemce přizná, že užívá byt bez právního důvodu, ale prohlásí, že k určitému datu byt opustí a předá vlastníkově) a zároveň se tak vyhnou zbytečnému nalézacímu řízení. Myslím, že se jedná o zbytečný formalismus, který by měl ustoupit autonomii vůle stran. Další, co je potřeba zmínit, je argument „neexistence závazkového vztahu“. Nabízí se otázka, zda právě taková dohoda nezakládá sama o sobě závazkový vztah. Dohoda neporušuje dobré mravy či veřejný pořádek, nad to obsahuje

⁵⁸ BERNARD, Pavel. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 365-366.

⁵⁹ BUREŠ, Jan. Notářský zápis se svolením k přímé vykonatelnosti. *AD Notam*, 2013, č. 2, s. 29.

⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2020, sp. zn. 26 Cdo 2085/2019

ujednání o vzájemných právech a povinnostech osob. Zjednodušeně by ji tak za závazek šlo považovat a v tom případě může být předmětem notářského zápisu s přímou vykonatelností dle § 71b⁶¹.

V odst. 2 pak zákon stanovuje náležitosti, které dohoda, o níž notářský zápis pojednává, musí obsahovat. Jedná se o označení osoby povinné a osoby oprávněné, dále musí obsahovat skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo nárok zakládá, v neposlední řadě pak musí obsahovat předmět plnění, dobu plnění a prohlášení osoby povinné o svolení k vykonatelnosti. Odstavec třetí pak doplňuje, že dohoda může obsahovat i podmínky či doložení času, případně vzájemné povinnosti oprávněné osoby, na jejichž splnění je poskytnutí předmětu plnění vázáno.

Vzhledem k tomu, že se jedná o procesní dohodu, která nahrazuje rozhodnutí soudu, je na splnění náležitostí kladen velký důraz. Skutečností, na níž se právní jednání zakládá, se rozumí právní jednání, na jehož základě vznikl hmotněprávní závazek. Předmětem plnění je závazek, který se povinný zavázal splnit pro oprávněného. Předmětem plnění je i příloha notářského zápisu, jak judikoval Nejvyšší soud, ten ve svém rozhodnutí uvedl, že notářský zápis se musí vždy hodnotit jako celek a náležitosti mohou být splněny i jejich uvedením v příloze. V případě, že se pohledávka skládá z vícero plnění, je možné v notářském zápise uvést pouze skutečnosti, na kterých se pohledávka zakládá, a k zápisu připojit listinu, která bude tuto přílohu obsahovat. Příloha musí být vždy přesně specifikována, tedy musí zde být konkrétně a nezaměnitelně specifikován předmět plnění.⁶² Dále platí obdobné, co pro typ podle § 71a odst. 1. Dobu plnění je pak nutno chápat jako dobu na splnění ujednaného dluhu. U splatné pohledávky lze pro účely výkonu rozhodnutí sjednat jinou dobu plnění, která musí nastat až po sepisu notářského zápisu. Je však nutné zmínit, že bez změny hmotněprávního titulu se nemění splatnost pohledávky, což má vliv na okamžik, kdy nastává vznik prodlení, případně kdy možnost uplatnění smluvních pokut a jiných ujednaných sankcí.⁶³ Obecně lze říci, že o všech náležitostech těchto tří typů notářských zápisů platí obdobné podmínky. Je však z důvodu zákona patrné, že na tento typ zápisu je kladen větší důraz na náležitosti, protože musí obsahovat dohodu, která splňuje všechny náležitosti uvedené v odstavci 2. Ovšem stále by mělo platit pravidlo, že na právní jednání by se mělo hledět spíše jako na platné než neplatné. Z toho důvodu je potřeba se vždy dívat na notářský zápis jako na celek, nikoliv z důvodu jedné nepřesnosti prohlásit zápis za neplatný. Pokud je z notářského zápisu seznatelné, proč má

---

⁶¹ BERNARD, Pavel. Nad jedním rozhodnutím – usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2020, sp. zn. 26 Cdo 2085/2019. *Ad Notam*, 2020 č. 3, s. 16-17.

⁶² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2022, sp. zn. 20 Cdo 735/2021

⁶³ BERNARD, Pavel. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 368.

povinná osoba poskytnou oprávněné osobě plnění a na základě jakého právního důvodu, který je nezaměnitelný s jiným, pak jsou náležitosti splněny a takový zápis je platný.⁶⁴

Co má však § 72b jako bonus uvedené je odstavce 3, který připouští dohodu účastníků o splnění podmínky, doložení času, popřípadě vzájemné povinnosti stran, na jejichž splnění je poskytnutí předmětu plnění vázáno. Typicky se zde jedná o podmínku, že peněžní prostředky budou poskytnuty, nebo v případě ručení podmínka, že dlužník svůj dluh řádně a včas nesplní.⁶⁵ Dané ustanovení přímo odkazuje na § 43 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, jenž stanovuje povinnost prokázání splnění podmínek v exekučním řízení, a to právě postupem, který udává § 43. Tento postup pak stanovuje povinnost oprávněného, aby ve fázi řízení před pověřením exekutora, prokázal splnění dané podmínky. Oprávněný je povinen do exekučního návrhu zahrnout splněné podmínky a k těmto označil důkazy. V případě, že oprávněná osoba tento postup nedodrží, nebude možné v takovém exekučním řízení pokračovat a exekutor sám, popřípadě na pokyn soudu, takový návrh odmítne.⁶⁶

3.2.4 Společné prvky notářských zápisů s přímou vykonatelností

Jak je z již uvedeného patrné, všechny tři typy notářských zápisů s přímou vykonatelností se od sebe zásadně odlišují. Rozdíly spatřujeme jak v jejich povaze z pohledu hmotného a procesního práva, tak i v jednostrannosti či vícestrannosti jednání, dále se rozchází i v tom, zda závazkový právní vztah zakládají, utvrzují nebo nijak neovlivňují. Co však mají společného, jsou náležitosti jako označení osoby povinné a oprávněné, uvedení právního důvodu, na němž se nárok zakládá, předmět plnění a doba plnění, v neposlední řadě pak svolení povinného k vykonatelnosti.

3.2.5 Definice vykonatelnosti

Slovo vykonatelnost se objevuje v celé této práci. Jaký je však význam tohoto slova? Definici uvádí literatura takto: „Vykonatelností se rozumí vlastnost exekučního titulu, která spočívá v jeho přímé vynutitelnosti prostřednictvím státní moci nebo pod její kontrolou.“⁶⁷ Jedná se o jeden ze základních požadavků, který musí být naplněn, aby bylo možné vyhovět exekučnímu návrhu, tedy aby došlo k zahájení exekuce. Další podmínkou je aktivní a pasivní legitimace osoby povinné a oprávněné, přesněji, že osoba povinná má povinnost plnit konkrétní závazek a osoba oprávněná je osoba, které má být plněno. Vykonatelnost se dále dělí na formální a materiální.⁶⁸

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 1. 2018, sp. zn. 20 Cdo 5319/2017

⁶⁵ BERNARD, Pavel. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 369.

⁶⁶ ZEŽULA, Aleš. In: SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. *Exekuční řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 270.

⁶⁷ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 210.

⁶⁸ Tamtéž. s. 210

Jak již bylo uvedeno, formální vykonatelnost je splněna, pokud exekuční titul obsahuje všechny zákonné náležitosti. Tyto náležitosti se liší podle typu exekučního titulu. Kromě notářského zápisu s přímou vykonatelností je exekučním titulem na příklad i rozhodčí nález, rozhodnutí orgánu veřejné moci, rozhodnutí exekutora a asi nejtypičtějším exekučním titulem je rozhodnutí soudu, jak udává § 40 odst. 1 exekučního řádu. Formální vykonatelnost se skládá ze dvou základních složek. První složka byla již zmíněna, tedy že jsou splněny všechny zákonné náležitosti, druhá složka se pak váže na událost, která musí nastat, aby došlo k vykonatelnosti. V této souvislosti tedy mluvíme o formálně-obsahové složce formální vykonatelnosti a procesně-časové složce.⁶⁹ Druhá složka popisuje okamžik, se kterým exekuční titul spojuje tzv. procesní dospělost, tedy možnost vynucení úkonu.⁷⁰ Formální vykonatelnost je vždy osvědčena tzv. doložkou vykonatelnosti. Tato doložka potvrzuje pravdivost v ní uvedených údajů, a to za předpokladu, že ji vydal oprávněný subjekt ve své pravomoci. V případě, že se objeví pochybnosti o pravosti takové doložky, zahájí soud potřebná šetření, a to z moci úřední. Platí zde zásada, že každá doložka vykonatelnosti odpovídá skutečnosti a k přezkumu je soud povinen přistoupit až v případě, že povinný vznese námitku, nebo že již z obsahu exekučního spisu existují objektivní pochybnosti o její správnosti. Jestliže se spisu není možné posoudit důvodnost námitky povinného a taktéž nelze tuto námitku prověřit s původcem exekučního řízení, je na povinném, aby prokázal své tvrzení o nesprávnosti doložky.⁷¹

Materiální vykonatelnost pak udává povinnost specifikovat povinnost, která má být v exekuci realizována. Tato povinnost musí být popsána zcela objektivně, a to tak, aby i osoby, které stojí mimo závazek.⁷² Další povinností je, aby uložená povinnost šla vykonat některým ze zákonem předpokládaných způsobů provedení exekuce.⁷³ Mezi další povinné náležitosti patří kdo je osoba povinná a oprávněná, stanovení lhůty ke splnění povinnosti.⁷⁴ V případě nedostatků zmíněných náležitostí není exekuční soud v pozici, aby nahrazoval činnost nalézacího soudu, není tedy oprávněn, aby odstraňoval nedostatky exekučního titulu.⁷⁵

---

⁶⁹ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 218.

⁷⁰ Tamtéž. s. 219.

⁷¹ Tamtéž. s. 225-226.

⁷² Tamtéž. s. 213.

⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2020, sp. zn. 29 Cdo 2689/2018

⁷⁴ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2022, s.213-214.

⁷⁵ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2022, s.215.

4 Notářský zápis s přímou vykonatelností jako evropský exekuční titul

Dne 21. 10. 2005 nabylo účinnosti Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 805/2004, jenž zavedl evropský exekuční titul pro nesporné nároky. V bodě 8 nařízení je uvedeno, že primárním cílem tohoto nařízení je urychlení a zjednodušení procesu vzájemného uznávání a vykonávání v občanských soudních věcech. Po potvrzení soudem by se mělo s exekučním titulem nakládat stejně, jako kdyby jeho vydání došlo ve státě, v němž se o výkon titulu žádá. Původní postup, jenž stanovilo nařízení Rady č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, byl takový, že exekuční titul musel být tamním soudem schválen a prohlášen jako vykonatelný, což sebou přinášelo značné zdržení a také náklady. Postup podle nařízení z roku 2004 tak vytváří lepší podmínky pro věřitele a větší šanci na uspokojení pohledávky, které obsahují přeshraniční prvek. Tato úprava však dopadá pouze na exekuční tituly, které byly vydány až po tom, co vstoupilo v platnost toto nařízení, tedy až po 21. lednu 2005. O vydání potvrzení evropského exekučního titulu je však možné žádat až po 21. říjnu 2005, kdy nařízení nabývá účinnosti.⁷⁶

Notářský řád v § 71c uvádí následující: „*Notářský zápis o právním jednání podle § 71a § 71b se za podmíněk stanovených přímo použitelným předpisem Evropské unie potvrzuje podle občanského soudního řádu jako evropský exekuční titul.*“ Článek třetí nařízení pak uvádí, že exekučními tituly, které se potvrzují jako evropský exekuční titul jsou rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích. Za nesporný nárok lze považovat takový nárok, jenž dlužník výslovně uznal v úřední listině. Definice úřední listiny je uvedena v článku 4, bodě 3., který ji popisuje jako dokument, který byl formálně vyhotoven či registrován jako úřední listina a jehož ověření provedl orgán veřejné moci, případně orgán, který byl pro tento účel daným státem zmocněn. Ač český právní řád nezná pojem úřední listina, podobnost mezi tímto pojmem a pojmem veřejná listina, je naprosto evidentní. Co se týče veřejné listiny, která je notářským zápisem, ta se dá jednoduše kategorizovat pod zmíněnou definici. Máme zde osobu notáře, který byl státem zmocněn k sepsání a ověření veřejné (úřední) listiny a formálnost, která je z již popsaných náležitostí logicky vyplývající, protože bez jejich splnění se formálně o notářský zápis nebude jednat. Podmínka nesporných nároků je taktéž splněna, protože právě notářský zápis s přímou vykonatelností má jako primární účel postavení závazku mezi stranami najisto, protože dlužník před notářem prohlásí, že dluh vůči oprávněnému existuje, uznává jej a činí jej tak nesporným. Ze zmíněného vyplývá, že nařízení dopadá právě na notářský zápis s přímou vykonatelností.

---

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. 20 Cdo 4758/2007

V české právní úpravě je institut evropského exekučního titulu ukotven v § 353 občanského soudního řádu, zde je upraven mechanismus potvrzení evropského exekučního titulu, aby byl přímo vykonatelný v ostatních členských státech Evropské unie.

4.1 Mechanismus potvrzení evropského exekučního titulu v OSŘ

Jak již bylo zmíněno, tato problematika je řešena v rámci § 353. Komentářová literatura k tomu ustanovení taktéž konstatuje uvedené, tedy že takovým potvrzením lze opatřit i nesoudní úřední listinu, typicky tedy notářský zápis s přímou vykonatelností.⁷⁷ Musí se jednat o nesporný nárok, to je splněno v rámci zmíněného notářského zápisu, protože dlužník uznal svůj dluh na úřední listině. Ke splnění tohoto požadavku dojde i v případě, že dlužník uzná svůj dluh vůči osobě oprávněné až po vydání exekučního titulu, případně uzná dodatečně na úřední listině, že dluh uznává, protože soud zkoumá splnění této podmínky k okamžiku, kdy má rozhodnutí opatřit doložkou obsahující potvrzení, že se jedná o evropský exekuční titul.⁷⁸

4.1.1 Podmínky potvrzení evropského exekučního titulu

Dle § 353 odst. 2 je k vydání potvrzení v případě veřejné listiny příslušný soud, v jehož obvodu má sídlo ten, kdo veřejnou listinu sepsal. Pokud by tedy notářský zápis sepsal notář, jehož sídlo je v Olomouci, je k vydání potvrzení příslušný Okresní soud v Olomouci. K potvrzení soudem dojde v případě, že je veřejná listina vykonatelná v domovském státě, není zde rozpor s pravidly soudní příslušnosti, která jsou stanovena v nařízení Brusel I, dále soudní řízení, které proběhlo ve státě původu titulu, musí splnit minimální normy pro řízení o nesporných nárocích a rozhodnutí bylo vydáno v členském státě, kde má dlužník bydliště dle článku 59 nařízení Brusel I. Podmínky jsou obsaženy v článku 6 nařízení. Poslední dva požadavky však souvisí spíše s exekučním titulem, který byl vydán v soudním řízení.

4.1.2 Doložka

Potvrzení evropského exekučního titulu se vydává na vzorovém formuláři, který je uveden v příloze nařízení, pro notářský zápis se jedná o přílohu č. 3. Tato doložka, která potvrzuje, že se jedná o evropský exekuční titul, není soudním rozhodnutím a nelze se proti tomu odvolat, ani podat jiný opravný prostředek. Totéž platí i pro případ, že soud vyrozumí účastníka, že notářský zápis nebude opatřen takovou doložkou.⁷⁹

Doložka také může být na žádost účastníka opravena, nebo dokonce zrušena. Důvodem pro takovou opravu může být věcná nesprávnost či nesrovnalost mezi potvrzením a rozhodnutím,

---

⁷⁷ SVOBODA, Karel. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1759

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Tamtéž, s. 1761

případně veřejnou listinou, s ohledem na požadavku, které stanovuje nařízení. K tomuto postupu se využije vzorový formulář, který je uveden v příloze č. 6 nařízení. Ani zde se nejedná o rozhodnutí a není proto ani v tomto případě povoleno podávat opravný prostředek.⁸⁰

Co se týče rozsahu doložky, ta je účinná pouze v mezích vykonatelnosti. Veřejná listina, která byla v domovském státě opatřena potvrzením o evropském exekučním titulu, je v ostatních členských státech uznána a vykonána bez nutnosti prohlášení o vykonatelnosti a nelze proti uznání listiny podat protest, jak ostatně říká článek 5 nařízení. V českém právním řádu připadá v úvahu jako protest návrh na zamítnutí návrhu na nařízení výkonu nebo zastavení výkonu pro formální nevykonatelnost exekučního titulu. Naopak přípustný protest je v tomto případě návrh na odklad výkonu, a to z důvodu uvedených v § 266 odst. 1 OSŘ, tedy jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by okamžitý výkon mohl mít pro něj, či pro jeho rodinné příslušníky zvláště nepříznivé následky a zároveň by oprávněný nebyl takovým odkladem vážně poškozen.⁸¹

4.1.3 Výkon veřejné listiny, která byla opatřena doložkou o evropském exekučním titulu

Článek 20 a násl. nařízení popisuje výkon listiny s doložkou. Bod 1 článku 20 říká, že vykonávací řízení se řídí právem členského státu výkonu, tedy pokud bychom měli notářský zápis s přímou vykonatelností, který sepsal notář na příklad v Brně a chtěli bychom tento zápis vykonávat v Německu, bude se výkon řídit německým právním řádem. Rozhodnutí, případně notářský zápis, který obsahuje potvrzení o evropském exekučním titulu se vykonává za stejných podmínek, jako by se jednalo o rozhodnutí vydané v členském státě výkonu. Je tedy zakázán jakýsi „dvojitý metr“. Nařízení také předpokládá součinnost věřitele se soudem v členském státě. Věřitel má tedy povinnost poskytnout soudu vykonávaný exekuční titul, potvrzení o evropském exekučním titulu a přepis (či překlad) takového potvrzení. Přepis musí být vyhotoven v úředním jazyce členského státu výkonu a musí být potvrzen osobou, která je tomu v členském státě pověřena. Rozhodnutí, ani potvrzení nesmí být v členském státě výkonu přezkoumáváno ve věci samé.

Členský stát výkonu může výkon exekučního titulu zamítnout, a to na žádost dlužníka, jestliže je rozhodnutí potvrzené jako evropský exekuční titul neslučitelné s dřívějším rozhodnutím v kterémkoli členském státě nebo ve třetí zemi, pokud se dřívější rozhodnutí týkalo téže věci mezi stejnými stranami a bylo dřívější rozhodnutí vydáno v členském státě výkonu nebo splňuje podmínky nezbytné pro jejich uznání v členském státě výkonu a proti neslučitelnosti nebyla

---

⁸⁰ SVOBODA, Karel. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1761

⁸¹ Tamtéž.

a nemohla být při soudních řízeních v členském státě původu vznesena námitka.⁸² Zamítnutí se bude týkat spíše rozhodnutí jako takových, nikoli notářských zápisů s přímou vykonatelností.

---

⁸² Nařízení Evropského parlamentu a Rady 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Úř. Vest. L 143, 30. dubna 2004, čl. 21.

5 Přezkum notářského zápisu s přímou vykonatelností

V předchozích kapitolách byla věnována velká část různým náležitostem a podmínkám, které při jejich splnění mají za následek, že notářský zápis je přímo vykonatelný. Nabízí se zde však otázka – co se bude dít s notářským zápisem, který nesplňuje všechny podmínky a náležitosti požadované zákonem? Na tuto otázku si odpovíme v této kapitole.

Pro lepší pochopení si představme, že máme dlužníka a věřitele. Dlužník v notářském zápisu uzná, že má vůči oprávněnému dluh ve výši 100.000,- Kč a zároveň notářský zápis obsahuje také povinnost k zaplacení smluvní pokuty ve výši 50.000,- Kč pro případ, že by dlužník neplnil. Dlužník pak následně nebude plnit. Věřitel má možnost podat návrh na soudní výkon notářského zápisu, což mu umožňuje § 251 odst. 1 OSŘ. Zákon tak dává možnost obrany věřiteli, pokud mu dlužník dobrovolně neplní. § 271 odst. 1 písm. e) pak potvrzuje, že tento výkon se vztahuje i na notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti sepsaných podle zvláštního zákona, tedy notářského řádu. Uvedený notářský zápis však bude chybný, vyvstává zde tedy otázka, zda má soud nařídit exekuci na základně vadného exekučního titulu.

Z hlediska notářského zápisu s přímou vykonatelností můžeme rozeznávat dvě možnosti pochybení. Jedná se o vady právní a formálně-logické. Vada formálně-logická se promítne jako nedostatek materiální vykonatelnosti, tato vada bude mít za následek neurčitost a nesrozumitelnost nároku. K této vadě musí soud přihlídnout z úřední povinnosti, nemůže být totiž nařízen výkon povinnosti, která je nejasná či nesmyslná. Proto by soud v případě existence takové chyby zamítl takový výkon. V případě, že by však došlo k nařízení výkonu, je nutné takovou exekuci zastavit.⁸³ Toto zastavení spadá pod § 268 odst. 1 písm. a), protože v tomto případě není notářský zápis vykonatelným. Druhá vada, tedy vada právní, se netýká srozumitelnosti či určitosti, nýbrž nárok, který je uveden v notářském zápise, neodpovídá hmotnému právu. Může se jednat na příklad o exekuční titul, který obsahuje vyšší úroky z prodlení, než dovoluje zákon, popřípadě je sjednána nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta.⁸⁴ Nejvyšší soud v této věci však judikoval, že oproti předchozí vadě srozumitelnosti a určitosti nároku, zde soud nepřezkoumává věcnou správnost exekučního titulu, nezabývá se teda ani otázkou, zda ujednání mezi účastníky skutečně odráží jejich hmotněprávní vztahy. V případě, že má povinný za to, že oprávněný nemá na vymáhané plnění nárok dle hmotného práva, musí tuto okolnost namítat návrhem na zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.⁸⁵ Z dikce zmíněného ustanovení je patrné, že zákonodárce zamýšlel v písmeně h) jakousi „volnost“, která bude sloužit jako záruka pro případy, které nelze podřadit

⁸³ SVOBODA, Karel. Kdy a jak přezkoumat notářský nebo exekutorský zápis. *AD Notam*, 2009, č. 5, s. 161-164.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 06. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2910/2007

pod žádné jiné písmeno, ale bude vykazovat známky nespravedlnosti nebo se bude jednat o rozpor s právními principy. Proto do tohoto ustanovení implementoval „jiný důvod, pro který nelze vykonat“. Tomuto se věnoval ve svém nálezu Ústavní soud, který judikoval, že obecným soudům přísluší, v rámci exekučního řízení, se zabývat zásadními vadami exekučního titulu v případech, kdy by výkon rozhodnutí měl za následek zjevnou nespravedlnost či rozpor s principy právního státu a obecné soudy jsou tak povinny učinit zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h). Nezohlednění těchto kritérií představuje porušení základního práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.⁸⁶ Příkladem situace, kdy byl sjednán nepřiměřeně vysoký úrok z prodlení, který přesahuje zákonem stanovenou výši, je zásadní vadou exekučního titulu. Zde jsou obecné soudy povinny poskytnout ochranu základním právům, a to právu na soudní ochranu a právu vlastnit majetek. Z toho důvodu výkon rozhodnutí co do části o nepřiměřených úrocích zastaví dle § 268 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 268 odst. 4 OSŘ, tedy k zastavení dojde jen v části nároku, která je v širším rozsahu, než jaký postačuje k uspokojení pohledávky oprávněného. Tímto jednáním dojde k rovnováze ochrany majetkových práv mezi osobou oprávněnou a osobou povinnou.⁸⁷

Pro lepší pochopení problematiky je nutné definovat vztah mezi řízením nalézacím a řízením exekučním. Sepsáním notářského zápisu s přímou vykonatelností se strany snaží postavit závazek najisto a předcházet tak možnému sporu. Je však otázkou, zda sepsáním takové listiny má za následek nemožnost uplatnit nárok v nalézacím řízení, respektive zda tvoří notářský zápis překážku *res iudicata*. Právní úprava sama o sobě tuto otázku nijak neřeší, proto v této věci judikoval nejvyšší soud v roce 2000, že ač se jedná o titul pro soudní výkon rozhodnutí, není rozhodnutím jako takovým. Notářský zápis tak není vybaven účinky právní moci ani závazností pro účastníky či pro všechny orgány, tyto účinky jsou spojeny s rozhodnutími vydanými v občanském soudním řízení. Skutečnost, že se dlužník v notářském zápisu s přímou vykonatelností zavázal poskytnout osobě oprávněné určité plnění nepředstavuje překážku, která by bránila projednání sporu o totéž plnění před soudem v nalézacím řízení.⁸⁸

Vzhledem k tomu, že se nejedná o rozhodnutí, ale pouhý projev vůle účastníků, jediný rozdíl mezi notářským zápisem a jiným hmotněprávním úkonem je fakt, že jsou bez dalšího exekučním titulem. Notář nemá postavení orgánu, jenž je oprávněn či povinen přezkoumat skutkovou podstatu dohody účastníků, kterou obsahuje notářský zápis. To však není v rozporu s právem, aby o soukromých právech a povinnostech rozhodl nezávislý a nestranný soud. Takový soud zde není nalézací, nýbrž soud exekuční. Úkolem nalézacího soudu je totiž nalézat hmotné právo a na základě

---

⁸⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 01. 04. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. 21 Cdo 267/2000

toho vytvořit exekuční titul. Nalézací soud tak není oprávněn jakkoli exekuční titul zvrátit, možnost nevykonat exekuční titul náleží do pravomocí exekučního soudu. Exekuční soud tak v případě exekučního titulu na základě notářského zápisu supluje úlohu nalézacího soudu a má za úkol zabezpečit výkon exekučního titulu.⁸⁹

Do doby nařízení exekuce je její nařízení pouhým požadavkem oprávněného, teprve až potom, co je exekuce nařízena stává se předmětem řízení i samotný výkon rozhodnutí. Až v této fázi řízení o výkon rozhodnutí mohou být předmětem skutkové obrany, které se mohou vztahovat k hmotněprávním nesrovnalostem či hmotněprávním faktům, které nastaly po vzniku exekučního titulu. Exekuční soud tak neporuší meze žalobního požadavku, pokud bude zjišťovat i fakta, která nejsou procesní povahy a zároveň mají za následek zpochybnění hmotněprávního nároku.⁹⁰

Zjednodušeně tedy, exekuční řízení má dvě fáze, kdy v té první soud nesmí přezkoumávat hmotněprávní okolnosti, teprve až ve druhé fázi, která nastává po nařízení exekuce, může soud brát v potaz okolnosti vzniku nároku či hmotněprávní námitky povinného.⁹¹

Jako obranu může v případě notářského zápisu s přímou vykonatelností povinný uplatňovat i skutkové námitky, které popírají oprávněnost exekučního titulu pro rozpor s hmotným právem. Typicky může povinný tvrdit, že ujednaná smluvní pokuta je v rozporu s dobrými mravy, toto však musí vždy opřít o konkrétní okolnosti a důkazy, které tomu nasvědčují. Musí svá tvrzení jednoduše prokázat. Za tímto účelem musí soud vždy nařídít jednání. V případě, že své tvrzení povinný neprokáže, bude nařízen výkon rozhodnutí. Soud tedy zohledňuje i jiná fakta než ta, která jsou uvedena v „žalobě“ a překračuje tak reálné meze takové „žaloby“. Pro nařízení výkonu exekuce jsou tak podstatné i okolnosti, které k sepisu notářského zápisu, jako exekučního titulu, vedly. Toto se naprosto odchyľuje od praxe, která nastane v případě, že exekuční řízení je vedeno na základě rozhodnutí soudu. Pokud povinný prokáže svá tvrzení, je exekuční soud povinen řízení zastavit.⁹²

Osobně si myslím, že zde vyvstává otázka, zda je takové řešení spravedlivé vůči oprávněnému. Dle mého názoru volí oprávněný tento typ notářského zápisu hlavně z toho důvodu, že bude dále disponovat s veřejnou listinou, ve které má prohlášení dlužníka o existenci dluhu a snazší vydobytí pohledávky. Věřím, že tuto formu volí i z důvodu osoby notáře, jako osoby, které stát svěřil určitá oprávnění a také osoby, která má právní vzdělání. Oprávněný tak má vůči notáři určitou důvěru. Je tedy otázkou, zda se nejedná ze strany notáře o nesprávný úřední postup, pokud sepiše listinu, která nemůže u exekučního soudu obstát. Zákon však přímo neříká, že notář má povinnost přezkoumávat obsah notářského zápisu z hlediska hmotného práva. Tato povinnost mu však byla

---

⁸⁹ SVOBODA, Karel. Kdy a jak přezkoumat notářský nebo exekutorský zápis. *AD Notam*, 2009, č. 5, s. 161-164.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Tamtéž.

dovozena judikaturou soudů, kdy Nejvyšší soud ve svém rozsudku uvedl, že působení notáře při sepisování notářského zápisu se neomezuje pouze na správné provedení formálních náležitostí, ale i na právní pomoc účastníkům. Výsledný notářský zápis tak má odpovídat právním předpisům nejen co se týče formálních náležitostí, ale i po stránce hmotněprávní. Pokud tedy exekuční soud dospěje k názoru, že exekuce není možná z důvodu hmotněprávní chyby, má oprávněný možnost podat žalobu na státu pro nesprávný úřední postup notáře. Stát tedy musí oprávněnému nahradit vzniklou škodu.⁹³

Obecně lze říci, že praxe poměrně straní v této problematice dlužníkovi. Což mi přijde poměrně absurdní. Dlužník věřiteli ve veřejné listině prohlásí, že má vůči němu dluh, čímž se vlastně dobrovolně vzdá určité výhody (a to popřít dluh v nalézacím řízení), přesto mu je však poskytována taková ochrana. Dále se tohoto práva vzdá před notářem, který zabezpečuje, aby bylo vše po právu, přesto to však stále není dostačující. Soud by měl dle mého názoru zakročit v takovém případě až v těch nejzávažnějších případech, kdy by došlo k extrémnímu zásahu do práv povinného.

5.1 Žaloba na určení neplatnosti podle § 80 OSŘ

Nabízí se otázka, zda má povinný i jinou možnost obrany, než kterou mu nabízí vykonávací řízení. Konkrétně zda existuje možnost obrany v rámci řízení nalézacího. Zde v úvahu připadá možnost určení neplatnosti notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti podle § 80 OSŘ. Zde zákon uvádí: „*Určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.*“ Nejprve je tedy nutné zkoumat, zda je v této věci naléhavý právní zájem, pro který je potřeba postavit práva a povinnosti najisto. Co je to vlastně onen zmíněný naléhavý právní zájem? Jedná se o zájem na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není a bez tohoto určení by mohlo být ohroženo právo žalobce, případně by se jeho právo stalo nejistým. Dále je nutná podmínka, že toto právo nemůže žalobce hájit účinnější cestou.⁹⁴ V případě, že existence naléhavého právního zájmu nebude prokázána, soud dále věcnou stránku žaloby nezkoumá a žalobu zamítne.⁹⁵ V případě notářských zápisů s přímou vykonatelností se vyslovil k této problematice nejvyšší soud ve věci žalobkyně, která se domáhala určení neplatnosti notářského zápisu, které obsahovalo uznání dluhu z titulu porušení pracovních povinností žalobkyně. Žalobkyně zde uváděla jako naléhavý právní zájem neexistenci pohledávky, který obsahoval notářský zápis. Dále namítala, že bez daného určení je vystavena nebezpečí bezprostředního výkonu rozhodnutí. Nejvyšší soud zde uvedl, že nelze použít určovací žalobu tam, kde je možnost je řešit jako předběžné otázky v jiném řízení, nebo které mají být dle zákona řešeny v jiném řízení.

⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2017, sp. zn. Cdo 2734/2016

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 04. 2018 sp. zn. 27 Cdo 223/2018

⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 05. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1121/2011

Nelze se tedy domáhat určovací žalobou tam, kde neslouží potřebám praktického života a má za následek zbytečné rozmnožování sporů. Dále nejvyšší soud uvádí, že poukázání na neexistenci pohledávky obsažené v notářském zápisu je v tomto případě zbytečné, protože neexistence dluhu nemůže mít na vykonatelnost notářského zápisu vliv. Naléhavý právní zájem zde soud neshledal, protože ohrožení práv žalobkyně ani nejistota v jejím právním postavení nemohou být tímto způsobem odstraněny.⁹⁶ Ustálená praxe soudů v tomto případě je, že povinný se nemá bránit proti výkonu určovací žalobou z důvodu naléhavého právního zájmu, nýbrž má podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.⁹⁷ Z prostudované judikatury si troufám říct, že tento názor zastává justice poměrně pevně a jasně, a to napříč všemi instancemi. Na druhou stranu odborná literatura tak pevný názor nemá a objevují se názory, že tato praxe soudů je „drsná“ vůči dlužníkovi.

Osobně zastávám názor, že praxe soudů je správná, s ohledem na fakt, že dlužník svůj závazek vůči věřiteli uznal, což učinil před notářem, který je nestranný, navíc jsou mu známy následky v podobě okamžité exekuce. Touto praxí se tak zamezí zneužívání soudní ochrany ze strany povinného, možnost obrany v rámci exekučního řízení je za mě dostatečná a dostatečně také zajišťuje právní ochranu pro dlužníka.

---

⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. 21 Cdo 267/2000

⁹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 07. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2953/2007

6 Odpovědnost notáře za notářský zápis

Vzhledem k povaze notářských zápisů, zvláště u těch s přímou vykonatelností, se nabízí otázka, jakou odpovědnost za nesprávný sepis notářského zápisu nese notář, který tento zápis sepsal. Notář má při sepisování nejen za úkol zápis fyzicky sepsat nebo vytvořit, ale zároveň má kontrolní či dozorová úlohu. Dá se tedy říct, že má dohlédnout, aby notářský zápis byl sepsán bez chyb. Jeho odpovědnost je tak jistě na místě.

Notářský řád v § 57 odst. 1 uvádí následující: „*Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, notář odpovídá žadateli, klientovi nebo účastníku za újmu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem činnosti notáře. Notář odpovídá za újmu způsobenou těmito osobám i tehdy, byla-li způsobena v souvislosti s výkonem činnosti notáře jeho pracovníkem; případná odpovědnost podle pracovněprávních předpisů tím není dotčena.*“ Komentářová literatura k tomuto ustanovení pak doplňuje, že za újmu se v tomto případě považuje majetková i nemajetková újma. Odpovědnost notáře je zde objektivní, tedy není potřeba jakékoli zavinění, musí však být splněna podmínka, že mezi jednáním notáře a vznikem újmy existuje příčinná souvislost.⁹⁸ Odstavec druhý stanovuje výjimku tohoto pravidla, a to pro případ, že újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možno požadovat. V takovém případě se tedy notář zproští odpovědnosti. Typický příklad pro tuto výjimku je případ, kdy se účastník notářského zápisu prokáže padělaným průkazem totožnosti. Na notáře v tomto ohledu není kladen požadavek nějaké větší kvalifikace, která by měla za následek jeho schopnost vždy na jisto určit pravost dokladu totožnosti. Notář či jeho zaměstnanec tak je povinen posoudit pravost takového dokladu pouze z pohledu běžné obezřetnosti a profesní zkušenosti. Zákon tak notáři nestanovuje povinnost kvalifikovaného ověření pravosti dokladu totožnosti, a proto není možné neodhalení falešného dokladu považovat za nesprávný postup notáře a vyvozovat tak nějaké negativní důsledky.⁹⁹ Vzhledem k tomu, že má v dnešní době notář a jeho pracovníci přístup i do základních registrů, které mají být jakési pomocné berličky k ověřování účastníků, je nutné podotknout že pokud nedojde k odhalení padělku ani těmito „pomocníky“, je nemožné požadovat toto po notáři samotném.

Dále je třeba uvést, že notář odpovídá za škodu celým svým majetkem. V praxi se však může stát, že majetek notáře nebude k pokrytí újmy stačit, a proto zákon stanovuje notáři povinnost v § 9 odst. 1 písm. d) ke sjednání smlouvy o pojištění odpovědnosti za újmu. Toto pojištění je povinné po celou dobu trvání úřadu notáře. V případě, že notář pojištění ukončí či neprodlouží, jedná se dle § 11 odst. písm. g) o jeden z důvodů pro odvolání notáře ministrem spravedlnosti. Před

⁹⁸ BERNARD, Pavel. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 285.

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 25 Cdo 5080/2009

odvoláním je však notářská komora povinna notáře na toto upozornit a stanovit mu přiměřenou lhůtu k nápravě. Notářský řád nestanovuje minimální částku, na kterou je notář povinen se pojistit, tuto však stanovila Notářská komora české republiky, která v usnesení prezidia stanovila minimální částku pro pojištění na 5 milionů korun. Notářská komora nabízí notářům, aby se připojili k rámcové smlouvě, která umožňuje notářům uzavřít pojištění v rozmezí částky 5 milionů až do 300 milionů korun. Touto rámcovou smlouvou se Komora snaží vyjednat notářům co nejlepší podmínky a usnadnit jim uzavření povinného pojištění, ovšem notář má možnost této možnosti nevyužít a zajistit si pojištění sám.¹⁰⁰

Tato odpovědnost notáře však nijak nelimituje odpovědnost státu za výkon veřejné moci. V případě notáře stát přenesl výkon veřejné moci na notáře, to však neznamená, že by se zprostil odpovědnosti za škodu, která vznikne při výkonu veřejné moci. V § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti a škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, je uvedeno, že stát odpovídá za škodu, kterou právnické či fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona. Je nutné rozlišovat činnost notáře, za kterou nese odpovědnost stát a činnost, za kterou nikoli. V § 4 téhož zákona uvádí, že za výkon státní správy považuje sepsování veřejných listin o právních úkonech, zápis do veřejných rejstříků a úkony notáře jako soudního komisaře, tímto je definován rozsah odpovědnosti státu za činnost notáře. Zmíněné je považováno za výkon státní správy a pro případ, že dojde k újmě ze zmíněných důvodů, poškozený může uplatňovat náhradu škody proti státu. Stát může vůči notáři uplatnit následný regres.¹⁰¹ Pokud tedy dojde k pochybení při sepsu notářského zápisu o právním jednání, což je například notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, vzniklá újma může být vymáhána po státu, pokud by se však jednalo o notářský zápis o osvědčení, zde by byl odpovědný přímo notář a újma by mohla být vymáhána pouze po něm. Z mého pohledu nechápu, proč je odpovědnost státu zúžena pouze na vybranou činnost notáře. Z mé praxe v notářské kanceláři vím, že notářský zápis o osvědčení je potřebný na příklad pro zápis společnosti do obchodního rejstříku, což je zákonem vyžadovaná povinnost, která má stanovenou formu veřejné listiny, za kterou však stát nenes odpovědnost. Osobně bych se do budoucna přikláněla spíše k rozšíření odpovědnosti státu v notářské činnosti. Vzhledem k tomu, že je často stanovena zákonná povinnost, se kterou dotyčný nemůže nic dělat a musí ji splnit, je dle mého názoru příznivější, aby měl „jistotu“ náhrady škody. Jak již bylo uvedeno, notář má zákonnou povinnost být pojištěn, ovšem není stanovena minimální výše a může se tak stát, že majetek notáře nebude

---

¹⁰⁰ BERNARD, Pavel. In: BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 286.

¹⁰¹ ŠUSTOVÁ, Jana. In: ŠUSTOVÁ, Jana. *Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu právnické profese*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 51.

schopen újmu zcela pokrýt. Běžný občan se tak může snadno dostat do likvidační situace. V opačném případě by pro něj byla situace lepší, tedy vždy mít možnost požadovat náhradu újmy po státu. Stát vystupuje v lepší pozici a má vždy různé nástroje (typicky třeba následný regres vůči notáři) jak náhradu z notáře vymocit. Vzhledem k postavení státu by mu navíc nehrozila situace, která by pro něj mohla být likvidační.

V neposlední řadě je třeba zmínit nález Ústavního soudu, který judikoval, že v případě odpovědnosti státu za výkon veřejné moci, se jedná o odpovědnost absolutní. Tuto odpovědnost tak nelze nijak zúžit či omezit, ani vyloučit zákonem, a to i v případě, že se prokáže, že újma vznikla úmyslným protiprávním jednáním.¹⁰²

Co se týče notářských zápisů s přímou vykonatelností nabízí se zde otázka kdy vlastně dochází ke vzniku škody. Takový notářský zápis, jak již bylo uvedeno, je vykonatelným exekučním titulem, tedy není potřeba absolvovat žádné nalézací řízení, mohlo by se tedy zdát, že již ve chvíli, kdy nelze hovořit o notářském zápisu jako o vykonatelném exekučním titulu bude ten okamžik, kdy oprávněnému vznikla škoda. Takové tvrzení však není pravdivé. Nejvyšší soud zastává stanovisko, že škoda vznikne až ve chvíli, kdy oprávněný nemůže úspěšně dosáhnout uspokojení pohledávky ani jiným způsobem. Situace, kdy není možno provést exekuci, tak neznamená automaticky vznik škody a oprávněný je tak povinen pokusit se vymocit plnění za dlužníkem jinak.¹⁰³

---

¹⁰² Nález Ústavního soudu ze dne 13. 03. 2012, sp. zn. I. ÚS 529/09

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 04. 05. 2011, sp. zn. 28 Cdo 327/2010

7 Cena notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti

Odměňování notářů vymezuje vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky, zkráceně tzv. notářský tarif. Notářský tarif stanovuje odměnu notáře za konkrétní úkon. Odměna je stanovena různými způsoby, nejčastější náplní práce notářů jsou dědická řízení, zde je odměna stanovena procentuálně s různými sazbami podle hodnoty pozůstalosti. U notářských zápisů je situace různá, v některých případech, typicky třeba u kupních smluv se odměna notáře počítá z hodnoty věci, která je předmětem kupní smlouvy. Pokud je předmět či částka, ze které se stanovuje odměna příliš nízká, použije se minimální částka, která náleží notáři za sepsání daného úkonu. Odměna je tak stanovena buď pevnou částkou nebo procentuálně z hodnoty předmětu úkonu (tzv. tarifní hodnota), jak stanovuje § 3 odst. 1. Procentuální výpočet dopadá i na notářský zápis se svolením k vykonatelnosti. Notářský tarif ve své příloze uvádí: „*Za sepsání notářského zápisu o právním jednání, s výjimkou položky D, včetně vydání jednoho stejnopisu notářského zápisu z prvních 100.000 Kč tarifní hodnoty 2,0 %, z přebývajících částek až do 500.000 Kč tarifní hodnoty 1,2 %, z přebývajících částek až do 1.000.000 Kč tarifní hodnoty 0,6 %, z přebývajících částek až do 3.000.000 Kč tarifní hodnoty 0,3 %, z přebývajících částek až do 20.000.000 Kč tarifní hodnoty 0,2 %, z přebývajících částek až do 30.000.000 Kč tarifní hodnoty 0,1 %, z přebývajících částek až do 100.000.000 Kč tarifní hodnoty 0,05 %...*“. Odměna notáře tak bude vždy záležet na hodnotě konkrétního předmětu. Pro případ, že se bude jednat o věc malé hodnoty, bylo by nespravedlivé použít takový výpočet, protože zkrátka by notář nebyl za svoji práci řádně zaplacen. Notářský tarif myslí i na takovou situaci a v příloze dále vymezuje následující: „*Za sepsání notářského zápisu o dohodě se svolením k vykonatelnosti notářského zápisu nebo o právním jednání o uznání peněžitého dluhu se svolením k vykonatelnosti notářského zápisu dvě třetiny z částky vypočtené podle věty první a druhé a vždy nejméně ..... 3 000 Kč...*“ Zde je konkretizován výpočet odměny a dále toto ustanovení obsahuje jakousi „pojistku“, tedy pro případy, že by výpočet dospěl k částce menší než 3.000 Kč, bude klientovi naúčtováno za úkon 3.000 Kč.

Závěr

Problematika notářských zápisů je primárně obsažena v notářském řádu, ten stanovuje pravomoc notářů sepsávat notářské zápisy a podřazuje je pod tzv. „notářskou činnost“. Notář sepsuje notářské zápisy o právních jednáních, kam můžeme podřadit i notářské zápisy s přímou vykonatelností, a dále notářské zápisy o osvědčení právně významných skutečností a prohlášení.

Jako první výzkumná otázka byla v úvodu práce stanovena otázka, zda zákon stanovuje pro notářské zápisy s přímou vykonatelností odlišné náležitosti, případně zda je i mezi jednotlivými typy notářských zápisů s přímou vykonatelností požadavek jiných, dá se říci speciálních, náležitostí. Pro odpověď bylo nejdříve potřeba zjistit, jaké obecné náležitosti zákon stanovuje všem notářským zápisům. Notářský řád v § 63 a násl. udává základní náležitosti, které jsou společné všem notářským zápisům. Každý notářský zápis tak musí obsahovat místo, den, měsíc a rok právního jednání, dále generálie účastníků, údaje o notáři, který sepsuje takový zápis, prohlášení o svéprávnosti účastníků, otisk razítek, podpisy atd. Důležitým předpisem, jenž doplňuje perfektní notářský zápis např. ve velikosti písma, označení notářského zápisu, způsob svázání vícestránkového notářského zápisu a vydávání stejnopisů je tzv. kancelářský řád, který vydal sněm Notářské komory České republiky. Mezi prvotní náležitosti, na kterých je nutno trvat bude zajisté jazyk notářského zápisu. Jazykem takového zápisu je český jazyk, s požadavkem na jazyk souvisí i zákaz používání zkratk, a to z důvodu srozumitelnosti a určitosti takového právního jednání. Dále bylo důležité zmínit, že notářský zápis má podobu tzv. veřejné listiny. V českém právním řádu neexistuje jednotná definice tohoto pojmu, je definována v různých právních předpisech různě, ovšem všechny tyto definice se shodnou, že zakládá tzv. „domněnku pravdivosti“. Pokud tedy v řízení u soudu bude svědčit účastníku řízení veřejná listina, bude muset protistrana prokázat, že obsah takové listiny není pravdivý. Aby však notářský zápis byl skutečně veřejnou listinou, musí být perfektní, tedy obsahovat všechny zákonem požadované náležitosti.

Co se týče notářských zápisů s přímou vykonatelností, jsou základní náležitosti doplněny o zvláštní náležitosti. V diplomové práci je i v krátkosti nastíněna historie tohoto institutu, aby bylo patrné, že se nejedná o novodobý institut, ale o institut s dlouhodobou tradicí, která sahá až do roku 1871, ovšem v roce 1949 byl na dlouhých 40 let zcela vymazán z právních předpisů a k jeho obnovení došlo až v roce 1991. Podobu, jakou známe dnes, má až od roku 2009, která ukotvila v notářském řádě tři typy notářských zápisů s přímou vykonatelností. Notářské zápisy s přímou vykonatelností se tedy dělí na tři typy, a to typ podle § 71a odst. 1 NŘ, § 71a odst. 2 NŘ a podle § 71b NŘ. Jako speciální typ pak zavedlo nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 805/2004 evropský exekuční titul.

Typ podle § 71a odst. 1 je specifický v tom, že právní vztah přímo zakládá, jak zmíněné napovídá, musí se jednat o dvoustranný právní úkon, kdy na jedné straně bude stát osoba povinná a na druhé osoba oprávněná. Aby však bylo možné uzavřít takové jednání, musí se jednat o peněžité plnění, proto se zde typicky bude jednat o smlouvu o zápůjčce. Toto je hlavní odlišnost od ostatních typů notářských zápisů s přímou vykonatelností. K základním náležitostem bude nutno přidat i náležitosti uvedené v § 71a odst. 1, tedy stanovení výše dluhu a dobu plnění. Na čem je nutno trvat u všech notářských zápisů s přímou vykonatelností je svolení dlužníka k přímé vykonatelnosti. Nejvyšší soud v tomto případě judikoval, že výše pohledávky znamená přesný obsah a rozsah plnění, které má osoba povinná poskytnout. Problematické zde může být formulování čerpání úvěru do maximální výše, kdy nevíme, jaká výše bude nakonec vyčerpána, zde však Nejvyšší soud judikoval, že takové vymezení zakládá platný exekuční titul. Co se týče příslušenství jistiny, jako úroky a úroky z prodlení, mohou být také přímo vykonatelné, a to pokud je ze zápisu patrné z jaké jistiny se úrok stanovuje, v jaké výši a od jakého měsíce a roku se úroky splácí. U výše úroků je dostačující, pokud je v notářském zápise stanoven vzorec, kterým se daný úrok počítá. Důležité je i zmínit, že soud judikoval, že u úroku z prodlení nepostačuje pouhé „do zaplacení“, leda by byla stejně stanovena i povinnost zaplatit smluvní pokutu. Novější judikatura následně dovodila, že pro stanovení data a rozsahu úroku z prodlení postačí uvést pouze „zákonný“.

Typ dle § 71a odst. 2 nedává vzniknout novému závazku, ale dlužník v něm jednostranně uznává svůj peněžitý dluh vůči oprávněnému. Oproti předchozímu typu se tak jedná o již existující závazek, kdy stačí pouze aktivní jednání dlužníka. Tento typ se opět vztahuje pouze na peněžité plnění. Ke zvláštním náležitostem patří označení právního důvodu dluhu, osoby věřitele, stanovení lhůty pro zaplacení dluhu a povinnosti účastníka zaplatit dluh ve lhůtě. Povinnost identifikace závazku je podstatná z důvodu nezaměnitelnosti s jiným dluhem. Dlužník musí uznat dluh co do výše i do důvodu.

U typu podle § 71b není oproti předchozím dvěma vyžadováno, aby se jednalo o peněžitý závazek, naopak stejně jako u typu podle § 71a odst. 2 se předpokládá existence závazku mezi osobou povinnou a oprávněnou. V praxi se často jedná o povinnost věc vydat či dodat, nebo o vyklizení nemovitosti. U vyklizení nemovitosti judikoval Nejvyšší soud, že nelze uzavřít na vyklizení, pokud již např. skončila nájemní smlouva. Zde nejde o trvalý závazek a vlastník se tak bude muset bránit prostřednictvím vlastnické žaloby. Co se týče přílohy notářských zápisů, zde opět Nejvyšší soud judikoval, že se jednání vždy hodnotí jako celek a náležitosti mohou být splněny i jejich uvedením v připojené příloze.

Lze tedy shrnout, že zákon pro notářské zápisy s přímou vykonatelností stanovuje nad obecné náležitosti, které jsou vlastní všem zápisům, i zvláštní náležitosti, na kterých je nutno trvat, aby bylo možné považovat takový zápis za platný.

Vzhledem k faktu, že je Česká republika členem Evropské unie, považovala jsem za vhodné v diplomové práci zmínit i peripetie, které sebou přineslo nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 805/2004, jenž zavedlo evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Nařízení Evropského parlamentu a Rady má za cíl urychlení a zjednodušení procesu uznávání a vykonávání v občanských soudních věcech. Toto uznání má pak za následek, že s exekučním titulem bude nakládáno stejně, jako by se jednalo titul vydaný v daném státě. Aby však bylo možné takto postupovat, musí se jednat o nesporný nárok. Notářský zápis s přímou vykonatelností je jednoznačně nesporným nárokem, protože dlužník uznává, že má vůči oprávněnému dluh, a to uznává na úřední listině.

Druhá výzkumná otázka měla za cíl odpovědět, zda zákon stanovuje nějaké sankce za existenci chyb v notářském zápise s přímou vykonatelností a zda se tyto promítnou do možnosti vymocit pohledávku. Jak bylo v diplomové práci několikrát uvedeno hlavní výhodou tohoto druhu notářského zápisu je fakt, že věřitel v případě, že dlužník neplní, nemusí absolvovat nalézací řízení a může přímo žádat, aby soud nařídil exekuci. V případě, že však notářský zápis bude neúplný či jinak chybný, je soud postaven před otázkou, zda má nařídít exekuci na základě vadného exekučního titulu, či odkázat věřitele, aby svoji pohledávku uplatnil skrze nalézací řízení. Zde je potřeba uvést, že rozeznáváme dva druhy chyb, a to právní a formálně-logické. K formálně-logické chybě přihlíží soud z úřední povinnosti a je povinen takovou exekuci zamítnout. Naopak u chyby právní není soud povinen zkoumat věcnou správnost exekučního titulu a není povinen exekuci zastavit. V případě, že by povinný měl za to, že oprávněný nemá na vymáhané plnění nárok dle hmotného práva, musí podat návrh na zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Zákon tak určitou sankci stanovuje, ovšem míra znemožnění vymožení pohledávky se odráží podle toho, o jakou chybu se jedná. V případě nemožnosti vymožení pohledávky z důvodu, že obsah notářského zápisu je v rozporu s hmotným právem, má oprávněný možnost podat žalobu na stát kvůli nesprávnému úřednímu postupu notáře. Notář tedy odpovídá i za hmotněprávní správnost.

Třetí otázka hledala odpověď na to, zda se nějak významně promítne judikatura soudů do obsahu notářských zápisů a jak se staví k vybraným problémům, které přináší praxe. Nutno říci, že základ pro obsah notářských zápisů s přímou vykonatelností tvoří samozřejmě zákon, je to však judikatura soudů, která obsah konkretizuje a řeší problémy, na které zákonodárce nemyslel nebo ani myslet nemohl. Právě bez judikatury by bylo následné uplatnění v praxi obtížné. O důležitosti judikatury vypovídá i množství rozsudků či usnesení, především Nejvyššího soudu, které k dané problematice existují. Odpověď lze snadno vyvodit z diplomové práce, protože v případě existence

sporných otázek, které v praxi vznikly, je řešení nastalé situace téměř vždy obsaženo v judikatuře vyšších soudů. Judikatura se tak významně promítá do notářských zápisů s přímou vykonatelností. Mezi významné judikované skutečnosti, které řeší problémy vzniklé v praxi, bych určitě zařadila případ, zda předmětem plnění mohou být úroky a úroky z prodlení, případně smluvní pokuta. Zde Nejvyšší soud dovodil, že pokud má být předmětem plnění i zmíněné příslušenství či smluvní pokuta, je třeba mimo jiné řádně určit dobu plnění, tedy dobu, do které existuje povinnost úroky z prodlení platit. Ústavní soud zde však zdůraznil, že v této věci není vhodné trvat na zbytečném formalismu. Pokud je tedy z notářského zápisu zjistitelná tato doba, ačkoli je zde užito pouhého „do zaplacení“, jedná se o materiálně vykonatelný notářský zápis. Ústavní soud dal přednost autonomii vůle smluvních stran. Judikatura tak postavila najisto situaci, která v praxi mohla působit zbytečné komplikace.

Je složité shrnout do závěru práce všechny skutečnosti a problémy, které sebou notářské zápisy s přímou vykonatelností přináší, proto je zde v závěru vybráno to, co považuji za nejpodstatnější. Podrobnosti pak tedy rozepisují jednotlivé kapitoly.

Téma notářských zápisů je velmi široké a stále se objevuje nová judikatura, která jej ještě více rozšiřuje. Proto téma nebylo a ani nemohlo být zcela vyčerpáno a je otevřené dalšímu výzkumu.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- 1) BÍLEK, Petr, JINDŘICH, Miloslav, RYŠÁNEK, Zdeněk, BERNARD, Pavel a kol. *Notářský řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, 944 s.
- 2) KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. *Exekuční řád. 5. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2022, 1368 s.
- 3) PETROV, Jan, VÝTISK Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský Zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2019, 3352 s.
- 4) SVOBODA Karel, SMOLÍK Petr, LEVÝ Jiří, DOLEŽÍLEK Jiří A KOL. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, 1840 s.
- 5) SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. *Exekuční řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 270.
- 6) SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2022, 360 s.
- 7) ŠUSTOVÁ, Jana. *Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu právnické profese*. Praha: C. H. Beck, 2016, 176 s.

Odborné články

- 1) BERNARD, Pavel. Nad jedním rozhodnutím – usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2020, sp. zn. 26 Cdo 2085/2019. *Ad Notam*, 2020 č. 3, s. 16-17.
- 2) BUREŠ, Jan. Notářský zápis se svolením k přímé vykonatelnosti. *AD Notam*, 2013, č. 2, s. 29.
- 3) HÖNIG, Ondřej. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti jako exekuční titul. *Komorní listy*, 2018, č. 4, s. 22.
- 4) HROMADA, Miroslav, ŠÍMA, Alexander. Praktické otázky omezování svéprávnosti. *Soudní rozhledy*, 2015, č. 4, s. 122.
- 5) KLEIN, Šimon. Veřejné listiny a jejich důkazní síla. *Ad Notam*, 2014, č. 4, s. 3-6
- 6) MAREŠOVÁ, Michaela, BLÁHA, Roman. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti. *AD Notam*, 2006, č. 3, s. 79.
- 7) SVOBODA, Karel. Exekuce na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. *Právní rozhledy*, 2018, č. 6, s. 206-210.
- 8) SVOBODA, Karel. Kdy a jak přezkoumat notářský nebo exekutorský zápis. *AD Notam*, 2009, č. 5, s. 161-164.

Judikatura

- 1) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98
- 2) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. 21 Cdo 267/2000
- 3) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2004, sp. zn. 20 Cdo 2685/2003
- 4) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2737/2004
- 5) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 20 Cdo 3288/2006
- 6) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 477/2007
- 7) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 06. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2910/2007
- 8) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 07. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2953/2007
- 9) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. 20 Cdo 4758/2007
- 10) Nález Ústavního soudu ze dne 3. 8. 2011, sp. zn. II. ÚS 3381/10
- 11) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 04. 05. 2011, sp. zn. 28 Cdo 327/2010
- 12) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 05. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1121/2011
- 13) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 25 Cdo 5080/2009
- 14) Nález Ústavního soudu ze dne 13. 03. 2012, sp. zn. I. ÚS 529/09
- 15) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3159/2010
- 16) Nález Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. III.ÚS 3347/12
- 17) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2015, sp. zn. 31 Cdo 2184/2013
- 18) Nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 1320/16
- 19) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2016, sp. zn. 21 Cdo 1717/2016
- 20) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2017, sp. zn. Cdo 2734/2016
- 21) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. 20 Cdo 1397/2017
- 22) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 1. 2018, sp. zn. 20 Cdo 5319/2017
- 23) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 04. 2018 sp. zn. 27 Cdo 223/2018
- 24) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2019, sp. zn. 21 Cdo 4385/2018
- 25) Nález Ústavního soudu ze dne 01. 04. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18
- 26) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2020, sp. zn. 26 Cdo 2085/2019
- 27) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2020, sp. zn. 29 Cdo 2689/2018
- 28) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2022, sp. zn. 20 Cdo 735/2021

Právní předpisy

- 1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.
- 2) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

- 3) Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.
- 4) Zákon č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů.
- 5) Předpis přijatý sněmem Notářské komory České republiky podle § 37 odst. 3 písm. m) zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, k němuž udělilo souhlas Ministerstvo spravedlnosti podle § 37 odst. 4 tohoto zákona, úplné znění po novele, přijaté sněmem Notářské komory České republiky 21. 6. 2022.
- 6) Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- 7) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.
- 9) Zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- 10) Ústavní zákon č. 4/1993 Sb., České národní rady o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- 11) Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Shrnutí

Tato diplomová práce pojednává o notářských zápisech a zaměřuje se na notářské zápisy s přímou vykonatelností. Cílem práce je pomocí komparativní metody porovnat náležitosti obecných notářských zápisů a notářských zápisů s přímou vykonatelností. Dále je cílem zjistit, zda zákon stanovuje nějaké sankce při nedodržení formy a zákonných náležitostí. Práce je členěna do sedmi kapitol. První kapitola definuje obecně pojem notářský zápis a navazuje na ni kapitola druhá, která vymezuje notářský zápis jako veřejnou listinu a popisuje základní náležitosti, které jsou společné všem notářským zápisům. Jádrem práce je pak kapitola třetí, která se zaměřuje na notářský zápis s přímou vykonatelností a vyjmenovává speciální náležitosti, které musí být v takovém zápise obsaženy. Dále jsou jednotlivě specifikovány všechny druhy notářských zápisů s přímou vykonatelností. Kapitola čtvrtá se zaměřuje na notářský zápis jako evropský exekuční titul. Kapitola pátá a šestá pak popisuje přezkum notářských zápisů a řeší existenci odpovědnosti notáře. Kapitola sedmá jen prakticky doplňuje cenu za takový úkon notáře.

Abstract

This thesis discusses notarial writes and focuses on notarial writes with direct enforceability. The aim of the work is to compare the elements of the general notarial writes and the notarial writes with direct enforceability by means of a comparative method. In addition, the aim is to establish whether the law provides for penalties in the event of failure to comply with the form and the legal requirements. The work is divided into seven chapters. The first chapter defines in general, the concept of notarial writes and the next chapter two, which defines a notarial writes as a public charter and describes the basic essentials that are common to all notarial writes. The core of the work is the chapter three, which focuses on a notarial writes with direct enforceability and lists the special essentials that must be contained in such a writes. The next chapter define all types of notarial writes with direct enforceability. The chapter fourth focuses on a notarial writes as a European Enforcement Degree. The chapter fifth and sixth then describes the review of notarial writes and deal with the notary's liability. The chapter of the seventh only practically complements the price for such an act of notary.

Klíčová slova

notářské zápisy

vykonatelnost

exekuční titul

podstatné náležitosti

veřejná listina

Key Words

notary write

enforceability

enforcement order

essential elements

public deed